

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра світової економіки

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Регуляторна політика країн-реципієнтів щодо іммігрантів»

(на матеріалах Асоціації «Український національний комітет
Міжнародної Торгової Палати» (ICC Ukraine), м. Київ)

Студенки 2 курсу, 1мз групи,
спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації «Міжнародна
економіка»

Кукси Дарії Віталіївни

_____

підпис

Науковий керівник
науковий ступінь
вчене звання

д.е.н., професор
Корж М.В.

_____

підпис

Гарант освітньої
програми
науковий ступінь
вчене звання

к.е.н., професор
Кудирко Л.П.

_____

підпис

Київ 2021

Анотація

Кукса Д.В. «Регуляторна політика країн-реципієнтів щодо іммігрантів»

В умовах глобалізації світу міграційні процеси стають невід'ємною частиною життя будь-якої високорозвиненої країни. Інтерес до цієї теми посилюється після того, як негативні наслідки міграції почали відчуватися на міжнародному рівні, і людство зіткнулося з необхідністю координації зусиль країн щодо вирішення гострих та проблемних ситуацій, викликаних міграцією. Основною метою дипломної роботи є теоретико-методологічні та практичні імперативи регуляторної політики країн-реципієнтів щодо іммігрантів.

Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних джерел та додатків.

Ключові слова: міграційна політика, трудова імміграція, регуляторна політика країн-реципієнтів, ефективність імміграційної політики, нелегальна імміграція.

Annotation

Kuksa D. "Regulatory policy of recipient countries regarding immigrants"

With the globalization of the world, migration processes are becoming an integral part of life in any highly developed country. Interest in this topic has intensified as the negative effects of migration have begun to be felt at the international level, and humanity has faced the need to coordinate countries' efforts to address the acute and problematic situations caused by migration. The main purpose of the thesis is theoretical, methodological and practical imperatives of the regulatory policy of recipient countries regarding immigrants

Thesis consists of an introduction, three sections, conclusion, list of sources and appendices.

Key words: migration policy, labor immigration, regulatory policy of recipient countries, effectiveness of immigration policy, illegal immigration.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	7
1.1. Теоретичні аспекти управління міграцією та регуляторної політики	7
1.2. Аналіз сучасного стану міграційних процесів відповідно до країн-реципієнтів	10
Висновки до розділу 1.	16
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН-РЕЦИПІЄНТІВ ЩОДО ІММІГРАНТІВ	17
2.1. Оцінка діючих норм та принципів регуляторної політики впливу зовнішнього середовища на міграційну політику щодо регулювання іммігрантів	17
2.2. Аналіз ефективності регуляторної політики країн-реципієнтів	25
Висновки до розділу 2	38
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИКИ КРАЇН-РЕЦИПІЄНТІВ ЩОДО ІММІГРАНТІВ	40
3.1. Пріоритетні напрями посилення регулювання міграційних процесів країнами-реципієнтами	40
3.2. Прогнозна оцінка наслідків запровадження запропонованих заходів для підвищення ефективності регулювання міграційної політики з боку країн-реципієнтів	48
Висновки до розділу 3	53
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	57
ДОДАТКИ	62

ВСТУП

В умовах глобалізації світу міграційні процеси стають невіддільною частиною життя будь-якої високорозвиненої країни. У сучасних умовах все більше число держав залучається до міграційних процесів. На сьогодні практично не залишилося країн, яких не торкнулися б міграційні проблеми та їх наслідки. Інтерес до даної теми посилюється після того, як на міжнародному рівні стали відчуватися негативні наслідки міграції, а людство зіткнулося з необхідністю координації зусиль країн у вирішенні гострих і проблемних ситуацій, викликаних міграцією.

Актуальність теми. Проблеми міграції та міграційної політики часто впливали на важливі питання досліджень, але протягом останніх 20 років виникають нові проблеми, пов'язані з різними змінами. На сьогодні, кількість мігрантів у світі більше, ніж будь-коли. Основними причинами міграції людей є економічні та соціальні фактори. Крім того, на світові міграційні тенденції впливає також політична нестабільність та конфлікти. Сьогодні кількість примусово переміщених осіб у всьому світі є найвищою після Другої світової війни, коли кількість біженців та шукачів притулку сягає майже 30 мільйонів.

Для максимізації позитивних наслідків міграційних процесів, а особливо імміграції, країни впроваджують значну кількість регулювальних інструментів. Саме завдяки постійним зрушенням у міграційних політиках вони намагаються впливати на висхідний потік іммігрантів.

Аналіз рівня розробленості теми. Дослідженню міграційних процесів завжди приділялася велика увага. Як було зазначено вище, процес регулювання імміграції є важливим та актуальним для подальшого існування міграційної політики, а відтак значна кількість вітчизняних та закордонних вчених зробили свій внесок у його дослідження.

Вивченням імміграційного регулювання займався цілий ряд іноземних вчених-економістів та соціологів, а також ряд інших фахівців, зокрема В. Хернес [26], який виявив дію інтеграційної політики в результаті напливу біженців, М. Чайка та Х. де Хаас [18], що визначили динаміку та рушійні сили

міграційних процесів, а також дослідили питання ефективності імміграційної політики, Д. Бродерс та Г. Енгберсен [17], що розглядали ефективність впровадження імміграційної політики з боку нелегальних мігрантів.

Значний науковий внесок у розробку питань міжнародної імміграції, а також теоретичних аспектів міграції населення внесли вітчизняні дослідники: Т. П. Петрова, М. П. Бублій, Л.Л. Рибаківський [45], розглядаючи засади міграційної політики, О. А. Малиновська [7], вивчаючи глобальний контекст та реалії міграційної політики, У. Я. Садова [9], досліджуючи наслідки міграційних процесів, О. І. Пальчук [8], визначаючи соціально-економічні наслідки міжнародної імміграції робочої сили.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є теоретико-методологічні та практичні імперативи регуляторної політики країн-реципієнтів щодо іммігрантів.

Для досягнення поставленої мети були виконані наступні завдання:

- досліджено теоретичні аспекти управління міграцією та регуляторної політики;
- проаналізовано сучасний стан міграційних процесів;
- розглянуто чинні норми та принципи регуляторної політики впливу зовнішнього середовища на міграційну політику щодо регулювання іммігрантів;
- досліджено ефективність регуляторної політики країн-реципієнтів;
- висвітлено пріоритетні напрями посилення регулювання міграційних процесів країнами-реципієнтами;
- визначено наслідки запровадження запропонованих заходів для підвищення ефективності регулювання міграційної політики з боку країн-реципієнтів.

Об'єктом дослідження є процес регулювання політики країн-реципієнтів щодо іммігрантів.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних аспектів подальшої реалізації заходів для регулювання політики країн-реципієнтів щодо іммігрантів.

Методи дослідження. Теоретичною основою дослідження є наукові праці закордонних і вітчизняних вчених з дослідження імміграційної політики. Основою дослідження є загальнонаукові методи, серед яких аналіз і синтез, індукція і дедукція, теоретичне узагальнення та порівняння, аналіз методів виявлення та оцінки міграційних процесів, причинно-наслідковий аналіз і аналогія. При описі різних підходів до міграційної політики був використаний метод класифікації. При написанні емпіричної частини роботи застосовувалися методи прогнозування, опису, порівняльно-історичного аналізу, ситуаційного аналізу.

Науково-практична новизна отриманих результатів полягає в обґрунтуванні ефективності чинної політики країн-реципієнтів щодо імміграції, рекомендаціями щодо пропозицій введення нових напрямів взаємодії країн з метою регулювання національних систем міграції. Проведений аналіз висвітлює основні детермінанти та рушійні сили міграції. Результати, отримані в ході роботи та сформульовані рекомендації можуть служити науковою основою для розробки концепції державної міграційної політики ЄС, США, Китаю та інших країн. Загалом отримали систематизацію складові чинної політики регулювання країн-реципієнтів, а також дістало подальшого розвитку формування в умовах пріоритетів імміграційної політики країн світу виходячи з останніх тенденцій міграційних процесів.

Інформація про апробацію результатів дослідження. Кукса Д. Управління міграцією та регуляторна політика: складові та роль на світовій арені // *Modern Relations hips in the World Economy* : зб. наук. ст. студ./ відп. ред. Г.В. Дугінець – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. – 242 с.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

1.1. Теоретичні аспекти управління міграцією та регуляторної політики

Через складний та динамічний характер потоків населення у світі пріоритети управління міграцією урядів країн все більше охоплюють усі типи міграційних потоків та чотири стовпи управління міграцією: міграція та розвиток, сприяння міграції, регулювання міграції та розв'язання проблем примусової міграції.

Існують різні визначення управління, що стосується конкретно міграції, передбачає наступне: «Поєднання рамок правових норм, законів і положень, політики та традицій, а також організаційних структур та відповідних процесів, що формують та регулюють підходи держав щодо міграції у всіх її формах, а також вирішують питань прав та обов'язків та сприяння міжнародному співробітництву». [40, с. 2]

Процес управління починається з встановлення порядку денного, після чого йдуть переговори та вироблення консенсусу, а також впровадження нового підходу, в тому числі шляхом міграційного законодавства та реформи політики. Хоча це визначення зосереджується на державному рівні, враховується участь інших суб'єктів, таких як громадянське суспільство та приватний сектор, у формуванні порядку денного та формуванні політики.

Міграційна політика є частиною управління міграцією та широко використовується без чіткого визначення. Інші пов'язані терміни включають регулювання міграції, обмеження та контроль. Проте міграційну політику можна схарактеризувати як: «заяви уряду про те, що він має намір здійснювати або не здійснювати рішення або розпорядження щодо відбору, прийняття, поселення та депортації іноземних громадян, які проживають у країні». [12, с. 557]

Попри широке обговорення такого поняття як «міграційна політика», його єдиного розуміння не визначено. Кожен вчений або організація показують різні сторони політики та трактують її з урахуванням різних аспектів (Табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Підходи до визначення поняття «міграційна політика»

Автор, джерело	Визначення поняття
Міжнародна організація міграції	«закон, що впливає на рух людей і включає політику щодо подорожей та тимчасової мобільності, імміграції, еміграції, громадянства, ринків праці, економічного та соціального розвитку, промисловості, торгівлі, проблеми соціальної згуртованості, соціальних служб, охорони здоров'я, освіти, правоохоронних органів, зовнішньої політики, торгівлі та гуманітарних питань»
М. П. Бублій	«система концептуально об'єднаних між собою методів і засобів, за допомогою яких держава в тісному взаємозв'язку з усіма її спільними інститутами прагне досягти поставлених цілей повноцінно розвитку суспільства як на сучасному, так і на майбутньому етапах розвитку»
Т. П. Петрова	«сукупність заходів, що здійснюються державою з метою регулювання міграційних процесів»
Л. Л. Рибаківський	«система загальноприйнятих ідей управління і об'єднаних єдиною концепцією засобів, за допомогою яких держава та її суспільні інститути сприяють досягненню цілей у сфері координування міграційних процесів»
С. Масьондза	«вплив держави на міграційні процеси через їх регулювання»

Джерело: складено автором на основі [2, с.2], [9, с.11], [45]

Аналізуючи визначення поняття «міграційна політика» з різних джерел, можна зробити висновок, що простежується одна основна ідея про те, що вона передбачає систему методів, заходів та ідей, які впроваджує держава з метою регулювання міграції, але водночас вона висвітлена з різних поглядів.

Наявні дослідження з питань управління міграцією, як правило, зосереджуються на національному рівні як головній точці відліку, здебільшого тому, що умови в'їзду, перебування та виїзду мігрантів є питанням національного суверенітету. Проте, науковці все частіше аналізують управління міграцією як процес, що залучає установи та організації, що працюють на різних рівнях – від місцевого до національного, регіонального та

глобального, з точки зору різних рівнів міждержавного співробітництва – двосторонній, регіональні, транснаціональні та наднаціональні, а також розгляд різних залучених суб'єктів. [26, с. 1311]

Теоретична та емпірична оцінка наслідків політики, походження та призначення показує, що міграційна політика, що вивчалася останніми роками, не стає обмежувальною. Тим не менше, складність інструментів політики та акценту на навичках як інструменті відбору мігрантів зростає. Обмежувальні зміни в політиці значною мірою зосереджені на контролі на кордоні, а останнім часом і на заходах виходу, тоді як правила інтеграції та в'їзду стали постійно менш обмежувальними. [4]

Роль та регулювання міграційної політики є одним з центральних питань, оскільки глобалізований ринок праці та інші структурні умови також визначають наслідки та ефективність міграційної політики.

Значну роль у цій галузі відіграє питання контролю за імміграцією та того, чому він не є цілком успішним. Цей так званий розрив у контролі можна узагальнити тим, що деякі держави приймають небажаних мігрантів. Цей підхід передбачає напругу між відкритою економікою, яка потребує дешевої робочої сили та кваліфікованими мігрантами. [53, с. 225]

Загалом, світові тенденції міграційної політики досить нескладно визначити або відстежити, оскільки наявні показники охоплюють різні аспекти міграції для різних періодів та регіонів. Існує тенденція до більш складного та, часто, більш обмежувального регулювання з 1990-х років. Більша частина всіх урядів повідомляють, що мають широкий спектр політик для сприяння впорядкованій, безпечній, регулярній та відповідальній міграції та мобільності людей. На додаток до цього, з точки зору конкретних політичних заходів щодо сприяння співпраці між країнами, а також участі зацікавлених сторін 91 відсоток урядів зазначили, що вони мають міжвідомчий механізм координації міграції, тоді як 90 відсотків мають двосторонні угоди про міграцію з іншими країнами. Аналіз набору даних країн показує, що вони часто враховують всеосяжну структуру міграційних урядів,

більшість із них зосереджуються як на еміграційних, так і на імміграційних аспектах. [18] З іншого боку, є місце для вдосконалення, оскільки політика часто не повністю узгоджується з іншими важливими відповідними сферами політики, такими як сталий розвиток, управління стихійними лихами та пом'якшення та адаптація до зміни клімату.

Державна політика може зіграти важливу роль у визначенні траєкторій інтеграції іммігрантів. Очевидно, важливу роль може відігравати політика країн призначення, яка конкретно орієнтована на економічну та соціальну інтеграцію іммігрантів, наприклад, мовні курси чи активні програми ринку праці. [31, с. 130]

Отже, попри важливість активної політики інтеграції, більш фундаментальну роль у визначенні траєкторій інтеграції іммігрантів може відігравати загальна структура міграційної політики. Дійсно, іммігранти роблять вибір щодо максимуму корисності з урахуванням обмежень, накладених правилами міграційної політики. Таким чином, будь-яка зміна політики змінить обмеження і, потенційно, призведе до змін у рішеннях іммігрантів, а отже, і в їх результатах. На сьогодні існує щонайменше два шляхи впливу міграційної політики на схеми інтеграції: вимоги щодо в'їзду, що можуть впливати на вибір іммігрантів та тривалість візи, що впливає на інвестиції у спеціальні навички країни.

1.2. Аналіз сучасного стану міграційних процесів відповідно до країн-реципієнтів

Економічні та соціальні фактори є основними причинами міграції людей. Крім того, на світові міграційні тенденції впливає також політична нестабільність та конфлікти. Сьогодні кількість примусово переміщених осіб у світі є найвищою після Другої світової війни. За останні п'ять десятиліть прогнозована кількість міжнародних мігрантів зростала та продовжує зростати попри всі зовнішні фактори впливу. За підрахунками кількість осіб,

які проживають за межами країни походження, досягла 281 мільйона у 2020 році, що приблизно дорівнює чисельності всього населення Індонезії, четвертої за чисельністю населення країни світу (Додаток А). [52, с. 5]

У період між 2000 і 2010 роками кількість міжнародних мігрантів у всьому світі зросла майже на 48 мільйонів, ще 60 мільйонів додалося наступного десятиліття. Значна частина цього збільшення відбулася за рахунок трудової або сімейної міграції, якщо порівнювати з 1990 роком, то у 2020 році кількість мігрантів на 128 мільйонів більша, ніж у 1990 році, і більш ніж утричі перевищує прогнозовану кількість у 1970 році.

Загалом, міжнародна міграція робочої сили впливає на економічний розвиток країни та має неоднакові наслідки. Вони проявляються як у країнах, що експортують робочу силу, так і країнах, що імпортують її, приносячи певні вигоди та втрати обом сторонам. Країни, що приймають робочу силу, отримують такі переваги:

- імміграція висококваліфікованих професіоналів сприяє економічному зростанню, оскільки заощаджуються кошти на підготовку таких фахівців та скорочуються витрати на придбання ліцензій, патентів;
- залучення іноземної робочої сили підвищує конкуренцію на внутрішньому ринку праці, що стимулює зростання ефективності виробництва в країні;
- підвищується конкурентоспроможність вироблюваних країною товарів внаслідок зменшення витрат виробництва, пов'язаного з більш низькою ціною іноземною робочою силою і можливістю стримувати зростання заробітної плати місцевим робітникам через підвищену конкуренцію на ринку праці;
- іммігранти поліпшують демографічну картину розвинутих країн.

Серед недоліків можна виділити наступні:

- міжнародні мігранти працездатного віку можуть зіграти важливу роль у послабленні тиску на державні пенсійні системи у країнах, що переживають старіння населення;

- у країнах із високим рівнем доходу міжнародні мігранти працездатного віку сприяють зниженню рівня залежності від старості, показник, який часто використовується для оцінки демографічного впливу на витрати на соціальну та економічну підтримку літніх людей;
- міжнародна міграція може врешті-решт сприяти старінню населення в деяких приймаючих суспільствах. [8]

Проте пандемія COVID-19 різко вплинула на всі форми мобільності людей, включаючи міжнародну міграцію у 2020 році. По всьому світу закриття національних кордонів та серйозні порушення міжнародних сухопутних, повітряних та морських подорожей змусили сотні тисяч людей скасовувати або відкладати плани виїзду за кордон. Сотні тисяч мігрантів опинились у незручному становищі, не маючи можливості повернутися у свої країни, тоді як інші були змушені повернутися у країну народження раніше, ніж планували, оскільки підприємства та навчальні заклади почали закриватись та частково переходити в офлайн-режим.

Попри такі зміни, на сьогодні ще зарано розуміти всю ступінь впливу пандемії COVID-19 на міграційні тенденції, проте вже можна спостерігати, що зриви, викликані пандемією, зменшили кількість міжнародних мігрантів приблизно на 2 мільйони у всьому світі до середини 2020 року, що відповідає зменшенню приросту, який очікувався з липня 2019 року по червень 2020 року, приблизно на 27 відсотків. [33, с. 5]

Хоча пандемія COVID-19 спричинила серйозні порушення міграційних потоків у 2020 році, кількість міжнародних мігрантів міцно зросла за останні два десятиліття. Гуманітарні кризи в різних частинах світу також внесли свій внесок: у 2000-2020 роках збільшилось 17 мільйонів біженців та шукачів притулку. У 2020 році кількість примусово переміщених осіб через національні кордони у всьому світі становила 34 мільйони, що є вдвічі більше ніж у 2000 році. [51] Хоча кількість біженців та шукачів притулку швидко зростала, вони становлять порівняно невелику частку, 12 відсотків, від загальної кількості міжнародних мігрантів у всьому світі. У свою чергу,

міжнародні мігранти становлять менше 4 відсотків всього світового населення, частка, яка, хоча і невелика, впродовж останніх двох десятиліть постійно зростає. [6]

У 2020 році дві третини всіх міжнародних мігрантів проживали лише у 20 країнах. Однак порівняно з 2000 роком частка всіх міжнародних мігрантів, які проживають у 20 країнах, зменшилась, що свідчить про зростаючу диверсифікацію міграційних напрямків. [7, с. 56] Сполучені Штати Америки залишаються на сьогоднішній день найбільшою країною призначення міжнародних мігрантів, яка прийняла 51 мільйон мігрантів у 2020 році, що дорівнює 18 відсоткам усього у світі. Німеччина у даному рейтингу знаходиться на другому місці за кількістю мігрантів у світі (близько 16 мільйонів), далі йдуть Саудівська Аравія (13 мільйонів), Російська Федерація (12 мільйонів) та Сполучене Королівство Великобританії та Північної Ірландії (9 мільйонів) (Табл. 1.2). У свою чергу Вірменія, Індія, Пакистан, Україна та Об'єднана Республіка Танзанія були серед країн, які зазнали найбільш вираженого скорочення прийому мігрантів. У багатьох випадках скорочення відбулося внаслідок старості населення мігрантів або повернення біженців та шукачів притулку до країн походження.

Таблиця 1.2

Топ-10 країн призначення та походження мігрантів 2000 та 2020 роки

№	Топ 10 країн призначення мігрантів				Топ-10 країн походження мігрантів			
	2000		2020		2000		2020	
	Країна	Кількість мігрантів, млн осіб	Країна	Кількість мігрантів, млн осіб	Країна	Кількість мігрантів, млн осіб	Країна	Кількість мігрантів, млн осіб
1.	США	32,1	США	51,2	РФ	12,1	Індія	17,5
2.	РФ	13,1	Німеччина	16,1	Мексика	10,2	Мексика	13,0
3.	Німеччина	9,3	Саудівська Аравія	13,3	Індія	7,5	РФ	11,1
4.	Індія	8,5	РФ	12,1	Китай	6,5	Китай	10,5
5.	Франція	8,4	Англія	9,1	Україна	6,1	Сирія	9,2

№	Топ 10 країн призначення мігрантів				Топ-10 країн походження мігрантів			
	2000		2020		2000		2020	
	Країна	Кількість мігрантів, млн осіб	Країна	Кількість мігрантів, млн осіб	Країна	Кількість мігрантів, млн осіб	Країна	Кількість мігрантів, млн осіб
6.	Україна	8,0	ОАЕ	8,5	Бангладеш	5,5	Бангладеш	8,0
7.	Канада	7,5	Франція	8,2	Афганістан	5,0	Пакистан	7,1
8.	Саудівська Аравія	7,1	Канада	7,5	Англія	4,5	Україна	6,5
9.	Англія	6,5	Австралія	7,0	Казахстан	4,3	Філіпіни	6,2
10.	Австралія	5,2	Іспанія	6,5	Пакистан	4,1	Афганістан	6,0

Джерело: складено автором на основі [49]

Не останню роль у міграційних процесах відіграють також біженці, яких у 2020 році Туреччина приймала найбільшу кількість (майже 4 мільйони), за ними йшли Йорданія (3 мільйони), Палестина (2 мільйони) та Колумбія (1,8 мільйона). Інші основні напрямки біженців, шукачами притулку або іншими особами, переміщеними за кордон, були Німеччина, Ліван, Пакистан, Судан, Уганда та Сполучені Штати Америки. Приблизно в кожній п'ятій з усіх країн чи районів міжнародні мігранти склали одну четверту або більше від загальної кількості населення. З 10 країн з найбільшою часткою мігрантів у загальному населенні серед країн, що приймають 1 мільйон і більше мігрантів у 2020 році, 6 були в регіоні Північної Африки та Західної Азії. Сюди входили держави-члени Ради співробітництва країн Перської затоки Кувейт, Катар та Об'єднані Арабські Емірати.

У 2020 році 18 мільйонів людей з Індії проживали за межами своєї країни народження. Серед інших країн з великою діаспорою були Мексика та Російська Федерація (по 11 мільйонів), Китай (10 мільйонів) та Сирія (8 мільйонів). З 20 країн чи районів, де найбільша кількість міжнародних мігрантів за кордоном у 2020 р.

У період з 2000 по 2020 рік чисельність іммігрантського населення за кордоном зросла майже в усіх країнах та районах світу. За цей період

найбільший приріст отримала Індія (майже 10 мільйонів), за якою слідували, за порядком, Сирія, Болівія Венесуела, Китай та Філіппіни. [34, с. 12]

Щодо середнього віку усіх міжнародних мігрантів, у 2020 році він становив 39, що значно вище, ніж для біженців та шукачів притулку (19 років). Середній вік мігрантів був вищим у країнах з високим рівнем доходу, ніж у країнах із середнім або низьким рівнем країни доходу. Серед Північної Америки (44 роки), Європи (43 роки) та Океанії (41 рік) середній вік був найвищими серед восьми розглянутих регіонів. Натомість міжнародні мігранти, що мешкають в Африці на південь від Сахари, мали найнижчий середній вік (31 рік), за ним слідували Латинська Америка та Кариби (31 рік), а також Північна Африка та Західна Азія (34 роки).

Порівняно із загальним населенням у країнах чи районах призначення, міжнародні мігранти більш зосереджені у працездатному віці. У 2020 році 73 відсотки всіх міжнародних мігрантів були у віці від 20 до 64 років у порівнянні з 57 відсотками для загальної кількості населення. Діти та підлітки були недостатньо представлені серед міжнародних мігрантів: у всьому світі менше 15 відсотків міжнародних мігрантів були молодшими 20 років. На іншому кінці вікового спектра похилого віку серед міжнародних мігрантів була значна кількість, порівняно із загальною чисельністю населення. У 2020 році 12 відсотків міжнародних мігрантів у всьому світі найменший вік був 65 років проти 9 відсотків у загальній кількості населення. [50]

Отже, проаналізувавши сучасний стан міграційних процесів відповідно до країн-реципієнтів можна зробити висновок, що не дивлячись на такі значні міграційні потоки країни-реципієнти продовжують приймати іммігрантів. Як відображує статистика перелік приймаючих країн не зазнає значних змін протягом двадцяти років. На жаль, для цих країн мігранти не завжди приносять лише позитивний вплив на економіки, оскільки останнім часом кількість біженців та шукачів притулку зростає, але у той же час трудові мігранти складають більшу частину переміщених осіб, таким чином поки покриваючи витрати на осіб, що були переміщені примусово.

Висновки до розділу 1. Міграція та вимушене переселення залишаються пріоритетними сферами для багатьох країн. Протягом останнього десятиліття міграційна політика відіграла значну роль у формуванні міграції та зазнала значної структурної перебудови - як на національному, регіональному, так і глобальному рівнях, була часто спрямована на прийняття більш ефективних механізмів контролю та інтеграційної політики.

Більшість країн вважають, що мають широкий спектр політик для сприяння міграції. Тож регулярно проводяться певні політичні заходи щодо сприяння співпраці між країнами, а також участі зацікавлених сторін, але у той же час не варто зупинятися на досягнутому регулюванні. Таким чином країнам доведеться зіткнутися зі спільними структурними змінами, пов'язаними з оцифруванням та майбутнім праці, старінням населення та демографічними дисбалансами, зміною клімату та вимушеним переселенням тощо, що все вплине на їхні системи міграції та інтеграції.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН-РЕЦИПІЄНТІВ ЩОДО ІММІГРАНТІВ

2.1. Становлення норм регуляторної політики міграції для країн-реципієнтів

Міграційну політику можна охарактеризувати як комплекс законодавчих, організаційних, фінансово-економічних, адміністративних заходів, що спрямовані на регулювання в'їзду і виїзду населення з країн. Використовуючи дану політику держави цілеспрямовано впливають на регулювання міграційних процесів, що передбачають задоволення склад мігрантів та національні пріоритети.

Безперечно основним видом міграції, що максимально контролюється урядом кожної країни є трудова міграція. Таким чином політику, яка регулює трудові міграційні відносини між країнами можна назвати однією з найважливіших складових загальної міграційної політики. Оскільки вона складає найчисельніші потоки та регулювання на державному рівні може ефективно впливати на даний канал.

Після появи значного потоку працівників країни-реципієнти намагалися обмежувати імміграцію, проте їх спроби не увінчувалися успіхом. Тож одним із найкращих рішень було зрозуміти, яку користь можуть принести іммігранти та проявити зацікавленість для їх залучення. На сьогодні вони мають інтерес для привертання уваги максимальної кількості кваліфікованих працівників. Згідно з даними ООН, політика щодо залучення кваліфікаційних мігрантів проводилась лише 22% країн світу п'ятнадцять років тому, тобто у 2005 році, у той час як на 2015 рік цей відсоток склав 68%. Такий значний приріст за десять років, а саме, більше ніж у три рази, може свідчити лише про те, що країни-реципієнти зрозуміли вигоду від процедури залучення мігрантів та охоче користуються нею, покращуючи умови для них та розвиваючи регуляторну політику. [5, с. 22]

У свою чергу, під егідою ООН ще на початку ХХІ ст. була створена Глобальна комісія з питань міграції. Вона склала значну кількість документів, що носять рекомендаційний характер щодо побудови змісту та напрямів міграційної політики. У першу чергу було наголошено на комплексний підхід до політики міграції, який передбачає приєднання питань з міграції у напрямки політичної діяльності держав. Зазначалося, що координаційну діяльність мав виконувати як уряд, так і неурядові організації. Становлення довгострокових цілей визначалося як перевага короткостроковим рішенням. Міграційну політику розглядали як ту, що має базуватися на загально визнаних правових стандартах та яка передбачає міжнародне співробітництво як на двосторонньому, так і на глобальному, регіональному рівнях. Також у той час були введені міграційні договори, угоди та стандарти, які оновлювалися відповідно до розвитку міграційних процесів (Додаток Б).

Останнє оновлення у стандартах було прийняте 10-11 грудня 2018р., що передбачило заклик ООН до міжнародної спільноти впливати на міграцію згідно з Глобальним договором про безпечну, впорядковану та врегульовану міграцію. Це необов'язковий документ, який поважає суверенне право держав визначати, хто в'їжджає та залишається на їх території, і демонструє прихильність міжнародному співробітництву з питань міграції. Він дає значну можливість покращити управління міграцією, вирішити проблеми, пов'язані з сучасною міграцією, та посилити внесок мігрантів та міграції у сталий розвиток. Глобальний договір сформульований таким чином, щоб він відповідав цілі 10.7 Порядку денного для сталого розвитку на період до 2030 року, в якому держави -члени зобов'язалися співпрацювати на міжнародному рівні для сприяння безпечній, впорядкованій та регулярній міграції. [35, с. 3]

Глобальний договір покликаний:

- підтримувати міжнародне співробітництво з питань управління міжнародною міграцією;

- надати вичерпне меню варіантів для держав, з яких вони можуть обирати варіанти політики для вирішення деяких найактуальніших питань міжнародної міграції;
- дають державам простір та гнучкість для впровадження на основі їх власних міграційних реалій та можливостей.

У свою чергу, за типом імміграційної політики країни можна поділити на три групи (Табл. 2.1), що включають лояльну політику, проміжну та «гостьову» моделі міграції.

Таблиця 2.1

Типологія держав за видом імміграційної політики

№	Тип політики	Країни	Характеристика
1.	Країни, лояльні до міграції (політика «відкритих дверей»)	США, Канада, Австралія, Швеція	Схвалення постійної, а не тимчасової імміграції, дозвіл на воз'єднання родин, надання постійним мігрантам громадянства, однак використання селективного підходу до якості робочої сили.
2.	Країни т.з. проміжної моделі міграції	Франція, Нідерланди, Велика Британія	Практика прийому іммігрантів ускладнена, перевага надається жителям колишніх колоній, хоча дозволяється воз'єднання родин і є можливість отримати постійне громадянство.
3.	Країни «гостьової» моделі міграції (політика заборони)	Німеччина, Швейцарія, Бельгія	Схвалення тимчасової імміграції, заборона воз'єднання родин, суворі критерії натуралізації.

Джерело: [3, с. 15]

На сьогодні спеціалісти з Міжнародної організації праці виділяють два основні типи іммігрантів, що передбачають трудову діяльність:

- особи, що іммігрують з метою постійного проживання з підстави працевлаштування;
- особи, що іммігрують з метою тимчасового проживання з підстави працевлаштування.

Проте останнім часом обидва типи переплітаються між собою, оскільки здебільшого ті працівники, а особливо з високим рівнем кваліфікації, що прибули з метою тимчасового працевлаштування отримують пропозицію для зміни його на постійне, але ті інструменти, які використовуються для контролю переміщення осіб можна згрупувати (Табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Інструменти для регулювання міграційних потоків країнами-реципієнтами

Типи іммігрантів	
<i>Особи, що іммігрують з метою постійного проживання з підстави працевлаштування.</i>	<i>Особи, що іммігрують з метою тимчасового проживання з підстави працевлаштування.</i>
Інструменти для регулювання міграційних потоків	
Видача робочої візи	
Квота трудової міграції	
Квота трудової міграції	Тимчасові контракти
Система балів за певні досягнення	Циркулярна міграція

Джерело: складено автором на основі [5]

Держави запроваджують заходи щодо її регулювання, які можна поділити на правові та економічні. Перші передбачають встановлення квот, підтверджень та обмежень, а другі встановлюють певну плату за в'їзд, працевлаштування для іммігрантів, можливість для отримання громадянства відповідно.

Особи, що іммігрують з метою постійного проживання з підстави працевлаштування здебільшого обирають США, Канаду, Великобританію та країни Європи. Таким чином ці країни мають певні критерії для відбору робітників.

Оскільки країни-реципієнти приймають мігрантів, то вони обов'язково мають бути відповідальними за їх права, що полягають у вирішенні наступних завдань:

- забезпечувати місцевий ринок праці належною кількістю іноземних працівників;
- уважно слідкувати за дотриманням прав мігрантів, запобігаючи їх

порушенню та над експлуатації робітників;

- контролювати та виключати нелегальне працевлаштування іноземним громадянам. [32]

Одним із найкращих рішень контролю вищезгаданих завдань є умова видачі дозволів на працевлаштування, що передбачає проходження тесту. Він перевіряє наявність претендентів на ту чи іншу вакансію на наявність іноземців серед місцевих робітників. У такій країні як Чехія з моменту публікації вакансії має пройти не менше 21 дня, у Португалії ще більше – не менше 30 днів, а у Нідерландах не менше 35 днів. У більшості випадках робоче місце перейде до іноземця лише за умови того, що протягом визначеного часу на дану вакансію не відгукнулися місцеві жителі, а у ЄС це стосується не лише жителів країни, що публікує вакансію, а й громадян країн-членів союзу. У свою чергу роботодавці або компетентні державні органи повинні доводити необхідність залучення іноземців. Звісно є і виключення, дуже часто таке тестування не застосовується для висококваліфікованих мігрантів.

У Канаді існує система балів, за якої існує певна шкала для оцінювання здатності потенційних мігрантів до адаптації та активної участі в економічному житті. Там оцінюється освіта, вік, досвід роботи, знання мов, можливі зв'язки із країною, що включають навчання або роботу, наявність родичів.

У Великобританії також є схожа система балів, що біла запроваджена ще у 2008 році. Вона передбачає п'ять рівнів, перший включає інвесторів та висококваліфікованих працівників найвищих ланок керівництва, другий – кваліфікованих представників професій, які мають дефіцит кадрів в країні, третій – некваліфікованих тимчасових робітників, четвертий – студентів або учнів, п'ятий – молодих тимчасово влаштованих працівників. Таким чином мігрант отримує бали за свої досягнення, величину заробітної плати, науковий ступінь, володіння державною мовою тощо. [53]

Щодо дефіцитних професій, то наприклад, у Франції такий статус мають ті, на вакансію яких за рік припадає менше ніж один безробітний. У такій

країні як Іспанія для складання списку залучають не лише державних партнерів, а й місцевих, а для цієї ж процедури у Новій Зеландії для уточнення включають навіть громадськість.

У свою чергу працедавці мають наймати мігрантів, сплачуючи значні внески за кожного робітника, таким чином влада мотивує шукати спеціалістів на внутрішньому ринку праці. Вони також зобов'язані надавати іноземцям таку заробітну плату, яка є не меншою за середню за спеціальністю в країні для запобігання недобросовісної конкуренції місцевим жителям. Таким чином здебільшого дозволи на працевлаштування видаються саме працедавцям, тому, що вони несуть відповідальність за своїх працівників як місцевих, так і мігрантів. Але останнім часом такий вид відповідальності зміщується, оскільки все частіше країни почали вимагати наявності робочої візи. Вона може бути видана за запрошенням, трудовим контрактом або навіть для пошуку роботи, яка є одним з основних засобів для залучення кваліфікованих мігрантів, особливо в таких країнах як Німеччина, Нідерланди та Австрія.

Також існує такий інструмент регулювання трудових мігрантів як квота трудової міграції, що передбачає обмеження граничної кількості мігрантів, що можуть отримати дозволи на роботу, або частку іноземців на підприємстві чи у країні загалом. Її встановлюють уряди таких країн як Австрія, Італія, Португалія, Греція, Іспанія та інші. Для визначення квоти враховують економічний прогноз та залучають працедавців, що працюють з мігрантами, а також вони використовуються як для нових працівників, прибулих з-за кордону, так і для тих, які вже знаходяться в країні для легалізації їх для працевлаштування. [5, с.105]

У свою чергу, регуляторна політика України щодо іммігрантів має свій перелік дозвілів на імміграцію надається в межах квоти імміграції. Квота надається таким категоріям іммігрантів, як діячі науки та культури, імміграція яких відповідає інтересам України, висококваліфіковані спеціалісти і робітники, гостра потреба в яких є відчутною для економіки України, особи, які здійснили іноземну інвестицію в економіку України іноземною

конвертованою валютою на суму не менше 100 (ста) тисяч доларів США, а також з причин спорідненості осіб. Згаданий перелік дозволів вказує на те, що незважаючи на недосконалість міграційної політики, країна має велику зацікавленість у висококваліфікованих трудових іммігрантах. [1]

Розглядаючи міграцію для тимчасової зайнятості, то тут здебільшого використовують програми для залучення іноземців на певний період. За їх допомогою країни-реципієнти задовольняють свої інтереси щодо працевлаштування іммігрантів, тобто вони задовольняють потребу своєї країни у додатковій робочій силі та уникають витрачання сил на інтеграцію. Відповідно до тимчасового працевлаштування працедавці мають гарантувати повернення мігранта у рідну країну, тому вони повинні назвати інформацію державним органам щодо початку працевлаштування та закінчення дії контракту. Також іноземці після закінчення контракту позбавляються змоги в'їжджати в країну-реципієнта протягом 3-9 місяців (залежить від міграційної політики країн).

Схожі характеристики працевлаштування має також такий вид міграції як циркулярна, що передбачає процес виїзду і повернення на батьківщину, який повторюється неодноразово. Взагалі концепція циркулярної міграції посіла важливе місце у процесі формування спільної міграційної політики ЄС. Реалізація ідеї циркулярної міграції в розрізі ЄС передбачала двостороннє регулювання міграційних проблем, що включали спрощення процедур доступу на територію ЄС для циркулярних мігрантів у обмін на належні зусилля країн їхнього походження щодо боротьби з нелегальною міграцією, забезпечення механізмів реадмісії, а також реінтеграції мігрантів. [19, с. 7]

Одним з успішних прикладів циркулярної міграції є Іспанія. Країна щороку запрошує робітників у сільськогосподарській сфері на строк до дев'яти місяців. Після того, як мігранти повертаються в рідну країну, вони мусять зареєструватися в консульстві Іспанії на батьківщині. Це так званий заохочувальний захід, оскільки наступного року такий працівник звільняється від проходження процедур відбору на роботу в цю країну. Якщо людина

працює певний термін на сезонній роботі протягом чотирьох, вона отримує полегшений доступ до довгострокового дозволу на працевлаштування. Водночас найбільша кількість сезонних іноземних працівників у рамках міждержавних домовленостей (до 350 тис. щорічно) залучає Німеччина. Країна має відповідні домовленості з вісьмома країнами Центральної Європи (Польщею, Чехією, Словаччиною, Угорщиною, Словенією, Литвою, Латвією, Естонією). Працівники наймаються на строк 90 днів упродовж року для сфер будівництва, сільського господарства або туристичного обслуговування. [2, с.198]

Звісно, за останні два роки міграційна політика зазнала тимчасових змін, причиною яких стала світова пандемія COVID-19. Значна кількість країн оперативно відреагувала на пандемію, вживши заходів щодо обмеження міжнародних рухів. Однак ступінь закриття кордонів та порушення імміграційних служб різнилися. Багато країн запровадили пільги для певних категорій мігрантів у основних секторах та вжили тимчасових заходів для тих, хто не може виїхати.

Таким чином пандемія COVID-19 мала безпрецедентний вплив на імміграційну політику та процеси у всьому світі. Щоб стримувати розповсюдження вірусу, десятки юрисдикцій щодня вживають нових заходів або змінюють існуючі:

- обмежують поїздки. Незважаючи на те, що широкомасштабні обмеження на в'їзд постійно зменшуються, більшість країн все ще мають часткові заборони для деяких іноземних громадян (іноді за винятком резидентів країни призначення) на основі окремих спалахів.
- запроваджують карантин. У всьому світі все ще існує багато різноманітних вимог щодо карантину при в'їзді. У деяких країнах докази негативних результатів тесту на COVID-19, правила вакцинації та / або медичного сертифіката почали замінювати суворі вимоги до карантину.

- відстежують стан здоров'я мігруючих. Крім того, опитування про стан здоров'я та оцінка стану здоров'я, що прибувають, стали загальними вимогами до посадки на міжнародні рейси. [30]

Першим і найголовнішим заходом у відповідь на пандемію COVID-19 було закриття національних кордонів та застосування заборон на в'їзд у всьому світі. Більшість країн світу запровадили карантинні заходи для людей, які прибувають з-за кордону.

Отже, на сьогодні ще точно не відомо як складеться доля регулювання міграції країнами-реципієнтами, оскільки світ ще продовжує оговтуватися від пандемії коронавірусу. Безперечно будуть вжиті нововведення для прибулих мігрантів та у найближчий час міграційна політика зазнає змін. Хоча пандемія, порушила деякі традиційні динаміки та норми глобальної міграції та знизила загальний рівень транскордонної мобільності до COVID-19, вона все ж таки не змогла зупинити міжнародну міграцію.

2.2. Аналіз ефективності регуляторної політики країн-реципієнтів

Ефективність імміграційної політики є дуже спірним питанням. Оскільки реальність така, що кордони не піддаються контролю, і мало що можна зробити, щоб дійсно скоротити імміграцію. Той факт, що міграція до багатих країн за останні десятиліття значно зросла, незважаючи на, очевидно, значні зусилля держав щодо її скорочення підтверджує уявлення про те, що імміграційна політика була в основному неефективною. Однак, з іншої сторони імміграційна політика в значній мірі була ефективною і стала дедалі складнішою. Незважаючи на велику увагу ЗМІ та наукової аудиторії до нерегулярних та інших форм офіційно небажаної міграції, вчені стверджують, що більшість мігрантів дотримуються правил, а тому бюрократичні системи, які регулюють міграцію, значною мірою контролюються. Такі відомі вчені, як Бродерс та Енгберсен стверджували, що спроможність держав ефективно впроваджувати імміграційну політику, таку як виявлення нелегальних

мігрантів, зростає, і, як наслідок, бідним людям із країн, що розвиваються, стало важче мігрувати до багатих країн як результат запровадження візових вимог та посилення прикордонного контролю. Тож, належне вимірювання наслідків міграційної політики вимагає розгляду реалізованої політики та конкретних інструментів політики. Оцінка міграційної політики вимагає не тільки оцінки того, чи має певна міграційна політика значний вплив, але й того, яка відносна величина цього ефекту порівнюється з впливом інших детермінант міграції. [17, с. 2]

Основою формування ефективної міграційної політики держави є аналіз міграційної активності населення. За допомогою відповідного набору показників можна проаналізувати ефективність міграційної політики будь-якої країни (Табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Показники для проведення аналізу ефективності міграційної політики

Країна/ Показник	Роки	США	Темп приросту, %	ЄС	Темп приросту, %	Китай	Темп приросту, %	Україна	Темп приросту, %
Населення, млн осіб	2005	295,5	-	435,5	-	1 304	-	4,74	-
	2010	309,3	4,67	441,5	1,38	1 338	2,61	4,58	-3,37
	2015	320,7	3,69	443,8	0,52	1 371	2,47	4,26	-6,98
	2020	329,4	2,71	447,3	0,79	1 402	2,26	4,17	-2,11
Кількість іммігрантів, млн осіб	2005	35,551	-	2,821	-	0,678	-	0,763	-
	2010	39,955	12,39	3,459	55,45	0,849	25,22	0,683	-10,48
	2015	44,451	11,25	5,377	-49,54	0,978	15,19	0,533	-21,96
	2020	45,452	2,25	2,713	22,62	1,066	9,00	0,435	-18,38
Частка іммігрантів до загальної кількості населення, %	2005	12,03	-	0,64	-	0,05	-	16,10	-
	2010	12,91	7,32	0,78	21,87	0,06	20,00	14,91	-7,39
	2015	13,86	7,36	1,21	55,12	0,07	16,67	12,51	-16,09
	2020	13,79	-0,51	0,60	-50,41	0,07	0,00	10,43	-16,62

Джерело: складено автором на основі [28], [39], [41]

США є найбільшою країною, де проживають іммігранти, що складають 13,79% від загального населення, країни ЄС також залучають значну кількість, проте значно менше ніж США – 0,6%, у свою чергу Китай, займаючи перше місце за кількістю населення має не значний відсоток іноземних жителів, лише 0,07%, Україна у свою чергу 10,43%. Тепер розглянемо країни, подані у таблиці детальніше та визначимо ефективність політики.

Сполучені Штати приймають більше іммігрантів, ніж будь-яка інша країна, і щороку більше мільйона людей прибувають у якості постійних законних мешканців, шукачів притулку та біженців та інших імміграційних категорій. Імміграційне законодавство Сполучених Штатів будувалося на таких принципах: возз'єднання сімей, прийом іммігрантів з навичками, цінними для економіки, захист біженців. [27]

У США, за різними оцінками, проживає біля 13 мільйонів незареєстрованих мігрантів. Для боротьби з нелегальною міграцією широко застосовується метод депортації та інтернування іноземців, які незаконно проникли в країну. Найбільша проблема – це приплив мексиканців в США, оскільки вони складають найбільшу частку за останні роки, рис.2.1.

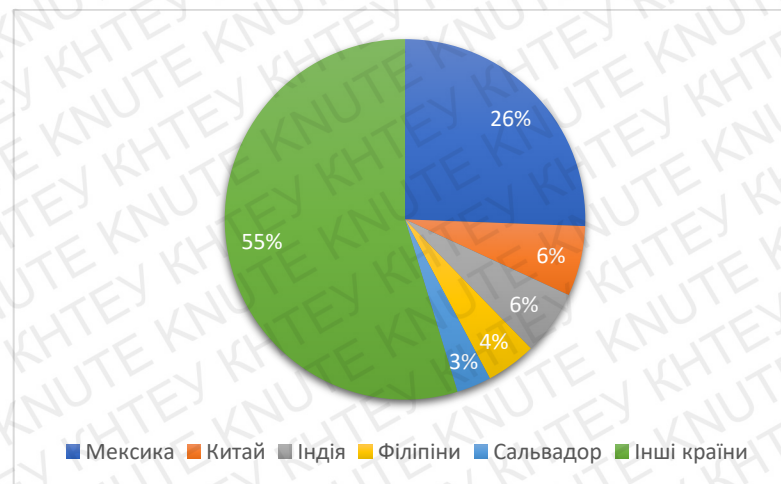

Рисунок 2.1. Країни, з яких іммігрує найбільше громадян до США за останні п'ять років [44]

Щоб запобігати значній кількості нелегальних іммігрантів мексиканців був прийнятий закон про побудову стіни на кордоні США і Мексики, яку почали будувати ще на початку 1990-х років. Проте найбільший результат був досягнутий лише після 2007 року, коли число нелегальних мексиканців почало дійсно зменшуватись. [24] Після теракту 11 вересня 2001 року прикордонна охорона буде посилена, проте сама стіна ще не була добудована. У 2010 році затримання на Південно-західному кордоні США склали 96,6% від загальної кількості порушників, затриманих при спробі переходу кордонів США, що свідчило про наближення до завершення будівництва (Табл. 2.4). [11]

Чисельність нелегальних імігрантів у США

Показник/Рік	2010	2012	2014	2016	2018	2020
Всього, млн осіб	11,7	11,1	11,0	10,7	10,5	10,3
Мексика, млн осіб	6,6	6,3	6,0	5,5	4,9	4,7
Частка мексиканців у загальній кількості нелегальних імігрантів, %	56,4	56,7	54,5	51,4	46,1	45,6
Приріст мексиканців, %	-	0,5	-3,8	-5,6	-10,3	-0,9

Джерело: складено автором на основі [10], [48]

Таким чином, дана політика США щодо скорочення нелегальних мігрантів з Мексики за допомогою посилення укріплення кордонів стіною та роботи прикордонної служби їм вдалося зменшити їх кількість.

Для висококваліфікованих працівників є два основних шляхи, за допомогою яких вони можуть прибути до США. Їх потенційні роботодавці можуть подавати клопотання від свого імені про класифікацію H-1B для тимчасових не іміграційних працівників. Або роботодавець може подати клопотання про класифікацію іміграційної візи на основі працевлаштування-процес, який зазвичай завершується тим, що працівники стають законними постійними резидентами (LPR), також відомими як власники «зеленої карти». Іноземні працівники задовольняють критичну потребу на ринку праці США - особливо в галузі науки, технології, техніки та математики (STEM).

Віза H-1B дозволяє роботодавцям із США тимчасово наймати працівників іноземного походження за спеціальностями, які вимагають високого рівня освіти або технічних знань. Сьогодні з візою H-1B працює майже 600 000 осіб у кожному секторі економіки.

На жаль, обмеженої кількості віз H-1B недостатньо, щоб задовольнити потреби роботодавців у США. Поточна щорічна законодавча межа становить 65 000 віз, з 20000 додаткових віз для іноземних фахівців, які закінчили магістратуру або докторську ступінь у вищому навчальному закладі США (Рис. 2.2).

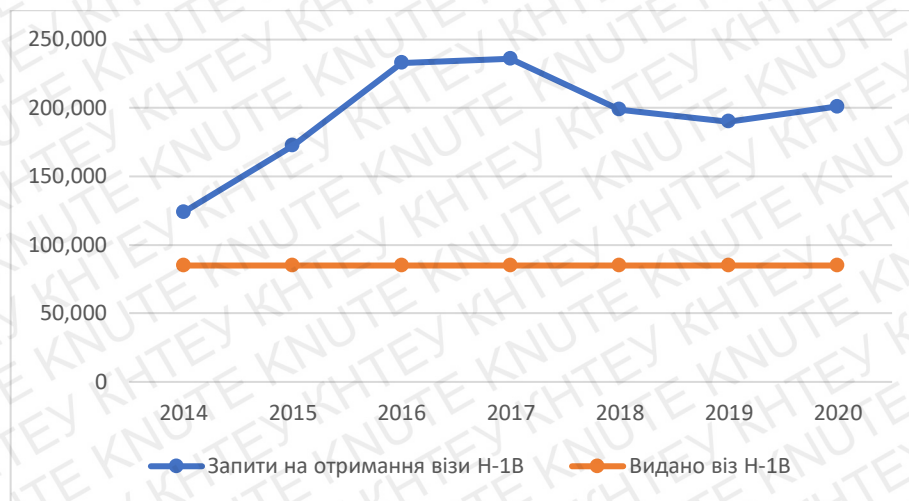

Рисунок 2.2. Чисельність запитів на візу Н-1В та видані візи Н-1В [46, с. 5]

Тож, можна зробити висновок, що США залучає максимальну кількість висококваліфікованих працівників, яку визначає самостійно та тій кількості осіб, яку країна може забезпечити з вигодою для себе.

Один з найпопулярніших та найбажаніших інструментів залучення іммігрантів до країни є видача «Зеленої картки», яку на відміну від «блакитної», що в ЄС, можна виграти у так званій лотереї. Така можливість заявила ще за часів Р.Рейгана, у 1980-х роках. Але лотерея це не єдиний спосіб для отримання картки, є ще декілька шляхів:

- возз'єднання з членом сім'ї - громадянином США;
- шлюб з громадянином США;
- працевлаштування та інвестиції в економіку США;
- отримання політичного притулку в США;
- виграш в щорічній лотереї Green Card.

Основна ціль такого способу видачі дозволу на проживання – заохочувати імміграцію до США людей з тих країн, іммігранти з яких майже не представлені у загальній чисельності іммігрантів до країни, таким чином зменшуючи відсоток основної складової іммігрантів – мексиканців. На сьогодні брати участь в лотереї можуть громадяни з більш ніж сорока країн світу. Розглянемо статистику видачі «Green Card» за принципом лотереї за регіонами світу (Табл. 2.5).

Кількість виданих «Green Card» у період з 2014 по 2021 рр.

Регіон	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Африка	61 943	58 000	45 034	38 500	49 392	38 247	31 562	53 649
Азія	23 270	20 002	15 002	13 499	15 997	15 619	15 941	25 408
Європа	46 588	40 000	27 011	28 500	41 706	30 006	30 794	45 002
Латинська Америка	4 620	3 999	3 000	1 951	4 995	2 182	4 189	5 501
Північна Америка	23	14	16	10	15	18	20	29
Океанія	4 215	3 499	1 500	1 450	3 863	1 538	1 378	2 815
Всього	140 659	125 514	91 563	83 910	115 968	87 610	83 884	132 404
Приріст, %	-	-10,77	-27,05	-8,36	38,21	-24,45	-4,25	57,84

Джерело: складено автором на основі [20]

Звертаючи увагу на таблицю, можна зробити висновок, що кількість виданих «Green Card» має циклічний характер, оскільки кожного року вона різна, це перш за все залежить від кількості поданих заяв, оскільки у середньому для регіону картка надається приблизно 1% осіб. На кількість виданих карток у свою чергу впливає політика, яку проводить уряд на чолі з Президентом, а за даними таблиці можна відслідкувати, особливо суворою вона була з 2016 по 2020 роки. У той же час, США, як і будь-яка інша зацікавлена у розвитку країна, має певні вимоги для участі у лотереї. Одними з яких є наявність принаймні 12 років початкової та середньої освіти або мінімум два роки досвіду професійної роботи (протягом останніх п'яти років), що передбачає не менше двох років навчання. Отже, такий вид залучення іммігрантів є досить раціональним кроком, оскільки іммігранти вже мають достатній рівень освіти або досвіду.

Регуляторна політика ЄС включає у себе наступні складові: політику щодо регулярної імміграції, інтеграцію, боротьбу з нелегальною імміграцією та угоди про реадмісію (Додаток В). [29, с. 1]

Доцільно також розглянути цілі політики ЄС. Однією з основних є визначення збалансованого підходу до імміграції, згідно якого союз прагне створити підхід до управління регулярною імміграцією та протидії нелегальній імміграції. Належне управління міграційними потоками

передбачає забезпечення справедливого ставлення до громадян третіх країн, які легально проживають у державах-членах, посилення заходів боротьби з нелегальною імміграцією, включаючи торгівлю людьми та контрабанду, та сприяння більш тісній співпраці з країнами, у всіх сферах. ЄС має на меті встановити єдиний рівень прав та обов'язків для постійних іммігрантів, на рівні з громадянами ЄС. Другою ціллю є принцип солідарності – імміграційна політика повинна регулюватися справедливим розподілом відповідальності, включаючи її фінансові наслідки, між державами-членами.

Розглянемо один із видів регулювання регулярну міграцію, а саме видачу «блакитних карток». Директива 2009/50/ЄС щодо умов в'їзду та проживання громадян третіх країн для цілей висококваліфікованої зайнятості створено «блакитну картку ЄС», прискорену процедуру видачі спеціального дозволу на проживання та роботу на більш привабливих умовах. Таким чином розглянемо кількість виданих блакитних карт – табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Видані «блакитні картки» ЄС у період з 2013 по 2019 рр.

Рік	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Кількість виданих карток, шт	12 964	13 869	17 104	20 979	24 310	32 648	36 806
Кількість іммігрантів, млн осіб	3,647	4,748	5,377	4,491	4,883	4,748	5,099
Частка карток по відношенню до кількості іммігрантів, %	0,4	0,3	0,3	0,5	0,5	0,7	0,7
Темп росту кількості виданих карток, %	-	7,0	22,8	22,6	15,8	34,2	12,7
Темп приросту кількості виданих карток, %	-	7,0	31,9	61,8	87,5	151,8	183,9

Джерело: складено автором на основі [21]

Таким чином, можна зробити висновок, що дана складова політичної програми ЄС працює, оскільки відбувається приріст висококваліфікованих іммігрантів. За даними таблиці за період з 2013 по 2019 роки кількість мігрантів, що отримали «блакитну картку» збільшилась у три рази, що свідчить про те, що всі ці мігранти є висококваліфікованими та їх знаходження на території ЄС має тільки позитивне значення. Щодо відсоткового відно-

шення то за останні роки кількість мігрантів, що отримали картку склала 0,7%. [51, с. 59]

Щодо питань інтеграції, то компетенція ЄС у сфері інтеграції обмежена. У липні 2011 року Комісія прийняла Європейську програму інтеграції громадян третіх країн. Зовсім нещодавно, у листопаді 2020 року, Комісія висунула план дій щодо інтеграції та інклюзії на 2021-2027 роки, в якому викладено рамки політики та практичні кроки, які допоможуть державам-членам інтегруватися та включити 34 мільйони громадян, що не є членами ЄС, які законно проживають у ЄС у сфері освіти, зайнятості, охорони здоров'я та житла. План об'єднує заходи моніторингу та використання нових цифрових інструментів, а також зусилля щодо сприяння участі мігрантів у суспільстві, збільшення можливостей фінансування ЄС та розбудови партнерства між зацікавленими сторонами на різних рівнях управління. Невід'ємним елементом міграційної політики є інтеграція мігрантів в приймаючій країні, що включає надання громадянства та антидискримінацію. Показником, що вимірює інтеграційну політику мігрантів, є Індекс політики інтеграції мігрантів, або MIPEX. Він вимірює і порівнює міграційну політику 52-х країн світу, включаючи всі держави-члени ЄС.

Індекс міграційної політики вимірюється у 100-бальній шкалі. Де 0 – це повна закритість суспільства для мігрантів, а 100 – це рівні права як для мігрантів, так і для жителів країн та користування всіма благами соціальної держави для мігрантів. Розглянемо динаміку індексу у розрізі країн-членів ЄС - Рис.2.3.

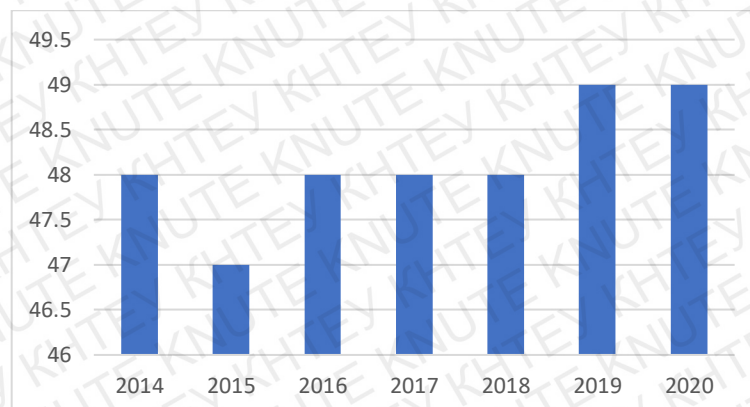

Рисунок 2.3. Динаміка MIPEX для країн ЄС з 2014 по 2019 рр. [37]

Найвищі індекси політики інтеграції мігрантів в Європі притаманні північним країнам, таким як Швеція, Норвегія, Фінляндія, досить високим є значення MIPEX у Португалії, трохи нижчим – у Бельгії та Німеччині. Як бачимо інтеграція зростає не швидкими темпами, проте рівень забезпеченості мігрантів одним з найвищих у країнах європейського регіону.

Щодо питання нелегальної міграції, то після Європейської міграційної кризи 2015 року показник нелегальних перетинів кордону значно знизився аналізуючи дані 2018 та початку 2019 років, що може вказувати на ефективну політику регулювання (Табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Нелегальні мігранти в ЄС у період з 2014 по 2020 рр.

Рік	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Кількість нелегальних іммігрантів, осіб	130 824	1 046 599	382 467	188 372	147 683	128 536	99 489
Кількість іммігрантів, млн осіб	4,748	5,377	4,491	4,883	4,748	5,099	2,713
Частка нелегальних іммігрантів по відношенню до кількості іммігрантів, %	2,7	19,5	8,5	3,9	3,1	2,5	3,7
Ріст нелегальних іммігрантів, %	-	700,0	-63,5	-50,7	-21,6	-13,0	-22,6
Приріст нелегальних іммігрантів, %	-	700,0	192,4	44,0	12,9	-1,7	-24,0

Джерело: складено автором на основі [16]

У той же час 2020 рік став найнижчим показником нелегальної міграції до Європи. Введені кордонні обмеження для стримування поширення COVID-19 перешкождали вільному пересуванню людей через кордон. Незважаючи на падіння зареєстрованих випадків незаконного перетину кордону мігрантів, Європол, вказує на появу нових маршрутів та нових методів в'їзду до ЄС. Обмеження на подорожі, спричинені COVID-19, призвели до переходу незаконних перетинів з повітря на сушу та море, причому режим контрабандистів передбачав використання невеликих човнів, вантажних поїздів та вантажних транспортних засобів.

Проте найменший відсотковий показник нелегальної міграції спостерігався у 2018 році, ще перед пандемією, але у той же час після введення

більш жорстких методів регулювання нелегальних мігрантів після міграційної кризи ЄС мали ефективний вплив, оскільки відсотковий показник зменшився з 19,5% до 3,7%, а саме у шість разів за п'ять років.

Значну увагу було приділено угодам про реадмісію у 2015 році, коли Комісія опублікувала план дій ЄС щодо повернення, в якому визнала, що ефективна система повернення вимагає, щоб реадмісія нелегальних мігрантів мала пріоритет у відносинах з третіми країнами. У 2016 році він запровадив рамки міграційного партнерства, щоб сприяти кращій співпраці з цільовими пріоритетними країнами походження та транзиту, у тому числі через візову політику, допомогу у розвитку та дипломатичну співпрацю. У 2017 році він розпочав оновлений план дій щодо повернення з рекомендаціями щодо того, як зробити реадмісію більш ефективною.

Щоб спростити виконання зобов'язань щодо реадмісії, ЄС уклав 18 юридично обов'язкових угод про реадмісію з третіми країнами. Однак треті країни можуть неохоче брати участь у переговорах, головним чином через внутрішні політичні міркування, оскільки ці угоди можуть бути джерелом ворожості суспільства. Тому з 2016 року Комісія зосередилася на розробці практичних домовленостей про співпрацю з ними та запровадила кілька юридично необов'язкових домовленостей щодо повернення та реадмісії, які викликали критику з точки зору демократичної та судової відповідальності. Основні країни походження з точки зору неповернених нелегальних мігрантів у ЄС представлені у додатку Д. [38, с. 2]

Таким чином найкраще виконують умови угоди про реадмісію з ЄС такі країни як Індія, Ірак, Марокко та Пакистан, але це не робить ці країни безумовними лідерами виконання умов, оскільки після наказу повернення громадян, вони мають повернутися в країну походження у повному складі, а не менш як 50% від усіх мігрантів. Відповідно даним таблиці, можна зробити висновок, що угоди про реадмісію є мінімально ефективними порівняно з іншими заходами регулювання імміграції з боку ЄС, тож потребують більш жорстких умов. [22, с. 6]

Розглянемо також приклад Китаю. Імміграція іноземців у Китай стає все більш різноманітною. У той час як кількість високооплачуваних емігрантів з розвинених країн досягла свого піку, Китай як ніколи приваблює студентів з усього світу.

Одним із інструментів узгодження імміграції зі стратегічними пріоритетами держави є програми талантів для підтримки прагнення Китаю стати науково-технічним лідером. [14] Освітні програми залучають значну кількість іноземців (Табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Кількість іноземних студентів у Китаї

Рік	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Кількість студентів, тис	52,15	194,54	294,36	397,63	449,65	489,15	492,18	478,93
Ріст кількості студентів, %	-	273,0	51,3	35,1	13,1	8,8	0,6	-2,7
Приріст кількості студентів, %	-	273,0	464,4	662,5	762,2	838,0	843,8	818,4

Джерело: складено автором на основі [13]

Згідно таблиці, видимий значний приріст кількості іноземних студентів, що збільшилась на 818% за останні 19 років, тож дана політика щодо їх залучення ефективна. Цим студентам після завершення вищих навчальних закладів надають можливості офіційно працевлаштовуватись, а оскільки у країні проблема старіння нації є однією з головних на порядку денному, відбувається покращення становища на робочих місцях.

Імміграційне законодавство розділяє іноземців на суворі категорії та ієрархії. Закон про виїзд та в'їзд 2012 визначає конкретні категорії віз, дозволів на роботу та дозволів на проживання. Система дозволів на роботу, що базується на балах, визначає корисність іноземців: А (таланти високого рівня); В (кваліфікована робоча сила), С (некваліфікована праця, обмеження). Крім того, імміграційний режим проводить чіткі межі між категоріями віз: якщо людина має робочу візу, то має працювати, якщо сімейну – бути з дітьми,

сім'єю і не працювати, якщо студентська – вчитися і також не працевлаштовуватися.

Щодо нелегальної імміграції, то Китай не перебуває у так званому м'якому режимі, принцип країни в цьому відношенні полягає у тому, щоб спершу просто затримати особу, яка не має законного підтвердження, для проживання, ці норми були діють з 2012 року. Проте іноземці мають право перебувати в країні певну кількість днів, для кожної країни по різному, але якщо особа перебуває більше днів, ніж дозволено, вона вважається нелегальним іммігрантом.

Щороку поліція проводить операції з полювання на нелегалів в різних провінціях. У Гуанчжоу з 2004 року діє норма, згідно з якою громадян просять повідомляти про випадки підозри у незаконній імміграції до поліції, що передбачає винагороду 100 євро за вірну інформацію. На підприємствах, якщо будь-який працівник на робочому місці є нелегальним мігрантом, він повинен заплатити 20 000 юанів (3 000 доларів США) штрафу та 15 днів ув'язнення, а агентство має сплатити 50 000 юанів (7 000 доларів США) штрафу, а також 5000 юанів (770 доларів США) за роботодавця за шахрайство. [36] Приблизно у всіх випадках затриманих нелегальних іммігрантів відправляють назад на батьківщину. Таким чином їх кількість зменшується.

Щодо імміграційних процесів в Україні, то регуляторна політика знаходиться у процесі формування. Хоча чисельність іммігрантів в Україні порівняно з іншими державами невелика, етнічне і культурне розмаїття населення зростає. Потенційний економічний розвиток та потреба в додатковій робочій силі, тісніші зв'язки з ЄС можуть збільшити імміграцію в Україну.

На сьогодні Україна має власну стратегію міграційної політики на період до 2025 року, метаю якої є спрямування зусиль держави і суспільства на формування та реалізацію державної міграційної політики, яка б позитивно впливала на консолідацію української нації та безпеку держави, прискорювала соціально-економічний розвиток, сприяла уповільненню темпів депопуляції,

стабілізації кількісного та якісного складу населення, задоволенню потреб економіки в робочій силі, відповідає міжнародним стандартам і міжнародним зобов'язанням України. Таким чином, оцінити її ефективність у повному обсязі неможливо, оскільки вона поділена на два етапи, перший з яких ще не закінчився. Тому, для початку слід розглянути цілі стратегії, що стосуються покращення політики з боку регулювання імміграції:

- Сприяти легальній міграції в Україну, узгодженій із соціальною політикою та економічним розвитком держави. Вільне пересування іноземців та осіб без громадянства, які законно перебувають в Україні, а також реалізація права на тимчасове або постійне проживання та працевлаштування не повинні підпадати під дію необґрунтованих бюрократичних та дискримінаційних обмежень. Для цього необхідно модернізувати відповідні процедури з урахуванням міжнародних стандартів та кращих європейських практик, включаючи: отримання дозволу на імміграцію; врегулювання порядку видачі проїзного документа; поступову систематизацію національного імміграційного законодавства в рамках формування Міграційного кодексу України; створення в рамках розвитку єдиної інформаційно-аналітичної системи управління міграційними процесами реєстру для автоматизованої обробки інформації.
- Забезпечити успішну інтеграцію іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, в українське суспільство. Метою інтеграції є створення для іммігрантів умов для самостійного існування, пов'язаного з використанням можливостей, які створюються на ринку праці, у системі освіти та медичних послуг, а також участю в суспільному житті та використанням громадянських прав з урахуванням культурних та релігійних потреб. Для забезпечення успішної інтеграції іммігрантів в українське суспільство необхідно забезпечити: підвищення рівня співпраці із середовищем іммігрантів у процесі інтеграції; організацію вивчення мігрантами державної мови; розроблення програм адаптації для дітей мігрантів до освітньої системи в Україні; чітке

розмежування повноважень та водночас координацію дій ДМС, Мінсоцполітики, інших органів державної влади щодо питань інтеграції.

- Ефективно використовувати систему видачі віз. Для вдосконалення системи видачі віз та можливостей консульських установ України насамперед необхідно забезпечити: виявлення осіб, які можуть становити загрозу національній безпеці держави, та потенційних нелегальних мігрантів; швидке та безперервне опрацювання візових анкет.
- Здійснювати прикордонний контроль осіб, адаптований до змінних міграційних потоків та можливостей інтегрованого управління кордонами. Крім боротьби з нелегальною міграцією, заходи щодо прикордонного контролю спрямовані на запобігання.

Отже, розглянувши регуляторну політику таких країн-реципієнтів як США, країни ЄС, Китай та Україна, можна зробити висновок, що кожна має свої унікальні заходи щодо забезпечення позитивного впливу потоків іммігрантів, але у той же час впроваджує схожі заходи для того, щоб досягти однієї мети. Ефективність регуляторної політики була оцінена за допомогою багатьох параметрів, що підтвердили її.

Висновки до розділу 2. Норми міграційної політики починаючи з початку ХХІ ст. і до сьогодні відіграють значну роль у формуванні політики регулювання міграційних процесів. Ще з початку створення Глобальної комісії з питань міграції під впливом ООН вони модернізувалися та продовжують набувати статус загальноприйнятих. На сьогодні норми визначають довгострокові вектори розвитку, що базуються на загально визнаних правових стандартах.

У цих рамках країни укладають взаємо вигідні договори щодо регулювання міграційних процесів. Країни-реципієнти створюють договори про залучення мігрантів, а особливо саме працівників для максимальної вигоди як з точки зору економіки, так і покращення іміджу на ринку праці.

Країни в основному залучають іммігрантів, встановлюючи норми по кількості осіб та у той же час мають квоти, підтвердження та обмеження, включаючи квоти та тести. Безперечно, в умовах COVID-19 були введені певні обмеження для іммігрантів, проте динаміка майже не змінилась.

У розділі була також розглянута ефективність політики залучення іммігрантів країнами-реципієнтами на прикладі ЄС, США, Китаю та України, згідно проаналізованим даним основний потік складають трудові мігранти, у Китаї та Україні не останню роль відіграє студентська міграція. Важливою складовою залучення трудових мігрантів базується на рівні їх кваліфікації, а щодо студентів, то закінчення їх навчання передбачає подальше працевлаштування. Згідно аналізу статистичних даних було виявлено, що країни проводять досить ефективну політику з регулювання іммігрантів та запобіганню нелегальній міграції, але для цього потребувався певний проміжок часу, щоб норми та правила були повністю введені у дію.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИКИ КРАЇН-РЕЦИПІЄНТІВ ЩОДО ІММІГРАНТІВ

3.1. Пріоритетні напрями посилення регулювання міграційних процесів країнами-реципієнтами

У центрі будь-якої імміграційної системи повинна бути структура, здатна швидко реагувати на зміни регулювання та потік попиту у світі, водночас передбачаючи безпеку. Лібералізація легальної імміграції є найважливішою складовою довгострокової реформи. Система легальної імміграції встановлює та регулює кількість, процедури та типи іноземців, які можуть приїхати до країн для того, щоб працювати, жити, а в деяких випадках взагалі отримати громадянство. Забезпечення легальних шляхів для більшої кількості іммігрантів є найкращим способом охорони кордону та сприяє майбутньому процвітанню держав. Уряд не може регулювати чорний ринок нелегальних іммігрантів, але він може регулювати легальних іммігрантів. Таким чином далі представлено декілька напрямів посилення регулювання міграційних процесів країнами-реципієнтами, зокрема для країн, розглянутих у другому розділі роботи, що представлені у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Напрями посилення регулювання міграційних процесів країнами-реципієнтами

№	Напрямок	Країни
1.	Введення автоматичного регулювання віз Н-1В та обмежень щодо зелених карт на основі зайнятості	США
2.	Політика спільних кордонів	США, Мексика
3.	Оподаткування імміграції	США, країни ЄС та інші
4.	Поширення системи E-Verify	Країни ЄС, Китай та інші

Джерело: складено автором на основі [15], [25], [46]

Перші два напрями стосуються здебільшого США, оскільки пов'язані з політикою регулювання міграційних процесів саме цієї країни. Тож почнемо з автоматичного регулювання віз Н-1В та обмежень щодо зелених карт на основі зайнятості.

Двома найважливішими візами для іноземних працівників є віза Н-1В та зелена карта на основі працевлаштування, як для більш кваліфікованих, так і для більш освічених іноземців. Проте кількість таких віз майже не змінилася майже за три десятиліття, незважаючи на трансформаційне зростання на ринку праці США.

Востаннє Конгрес значно коригував кількість віз у кожній з цих категорій у 1990 році, коли Закон про імміграцію того року встановив річну чисельну норму віз Н-1В на рівні 65 000, а грін-карт на основі працевлаштування – 140 000. У 2004 році Конгрес схвалив додаткові 20 000 віз Н-1В на рік для іноземних працівників, які здобули вищу освіту в американському коледжі чи університеті.

З 1990 р. реальний валовий внутрішній продукт США збільшився майже вдвічі, кількість людей, зайнятих в економіці приватного сектору, зросла на 39 відсотків, а загальна чисельність населення зросла на 31 відсоток. Найбільша кількість працевлаштованих висококваліфікованих іммігрантів представлена у сфері бізнесу та надання технічних послуг, за ці роки кількість робочих місць подвоїлася, а компютерне програмування взагалі б'є всі рекорди.

Тож передбачувано, що обмеження введені майже три десятиліття тому вже не актуальні. З тих часів набув популярності інтернет, з'явилися смартфони, соціальні мережі, певна екосистема високотехнологічних стартапів, які залучають висококваліфікованих робітників для створення інновацій.

Негнучкі обмеження зіткнулися зі зростаючою економікою США. Щорічним обмеження не враховує кількість заяв на отримання візи Н-1В, які кожного року значно перевищують 85 000 доступних віз. Низьке кількісне обмеження для зелених карток на основі зайнятості створило довгі черги

очікування, оскільки одна країна має річну квоту 7% від загальної кількості віз для преференцій на основі зайнятості. Обмеження використання H-1B та зелених карт на основі зайнятості накладає реальні витрати на економіку США з точки зору втрати інновацій, виробництва та податкових надходжень.

Практичною та політично реалістичною відповіддю на цю проблему було б створення правового механізму, який би автоматично регулював кількість віз відповідно до змін на ринку праці США. Такі показники, як зростання ВВП, населення чи загальної робочої сили, не зможуть охопити спеціалізованої ролі висококваліфікованих працівників-іммігрантів в економіці, хоча збільшення візових обмежень на основі цих заходів було б покращенням у порівнянні з нинішньою негнучкою системою. Натомість орієнтиром для коригування має бути певна підгалузь ринку праці, попит на яку буде показником для двох видів віз.

Близько двох третіх власників віз H-1B працюють у сфері інформаційних технологій. Більшість решти зайняті у таких сферах як архітектура, інженерія, освіта та медицина. Що стосується зелених карт на основі зайнятості, то перші три преференції включають по 40 000 віз для людей з «надзвичайними здібностями», таких як видатні професори, наукові співробітники, керівники чи керівники багатонаціональних компаній, архітектори, юристи, лікарі, вчителі та інженери з вищими ступенями; кваліфіковані та деякі некваліфіковані працівники, які надають послуги, недоступні американським працівникам. Тож важливо звертати увагу у більшій мірі саме на них.

У минулому Конгрес намагався змінити обмеження щодо віз, але не знайшов довготривалого рішення. Заявки на отримання віз H-1B вперше перевищили обмеження 1990 р. У 1997 та 1998 рр., Коли економіка “dot-com” набирала обертів. 105-й Конгрес у відповідь прийняв Американський закон про поліпшення конкурентоспроможності та робочої сили 1998 р., який тимчасово підвищив обмеження H-1B до 115 000 у 1999 фінансовому році та до 107 500 у 2001 фінансовому. Два роки по тому, 106-й Конгрес ухвалив

Закон про конкурентоспроможність США у двадцять першому столітті 2000 року, який тимчасово збільшив обмеження ще до 195 000 віз на 2001, 2002 та 2003 фінансовий рік. Проблема цих добросовісних зусиль Конгресу полягала в тому, що вищі обмеження були тимчасовими та не входили в цикл економіки. [25]

Згідно аналізу у попередньому розділі, уряду США не завжди вдало вдається співпрацювати з країнами походження мігрантів у повній мірі. Іноземні працівники іммігрують для того, щоб працювати на таких видах роботи, що не передбачають обов'язкової високої кваліфікації, здебільшого це сезонна робота. Можна трактувати це так, що багато неприємностей, пов'язаних з міграцією, виникають внаслідок системи регулювання, а не внаслідок самої міграції. Особливу увагу у цій політиці слід приділити мексиканцям, які у більшій мірі іммігрують нелегально. США потрібна двостороння система мобільності робочої сили з Мексикою, яка повинна розпочатися з двосторонньої угоди.

Така угода для несезонних працівників може бути набагато кращим варіантом для Сполучених Штатів, для країн походження мігрантів та для самих мігрантів. Близько року тому під головуванням Карлоса Гутьєрреса (колишнього міністра торгівлі США за часів президента Джорджа Буша) та Ернесто Зеділло (колишнього президента Мексики) вже було розроблено модель двосторонньої угоди між США та Мексикою з 12 основними цілями, серед яких основні: суворе обмеження несанкціонованого в'їзду до США, запобігання різким припливам робочої сили, виявлення та уникнення посередників-зловживачів через двостороннє регулювання рекрутерів, забезпечення дотримання роботодавцем норм праці для всіх працівників, спільна відповідальність США та Мексики за адміністрування та виконання угоди, запобігання простроченню віз, заохочуючи зворотну міграцію, посилення загальної безпеки по обидва боки кордону, можливість надання мексиканцям не лише сезонної та низько кваліфікаційної роботи.

Вона відрізняється від поточної програми для американських робочих віз Н-2, оскільки візова програма Н-2 є односторонньою, чітко обмеженою сезонною роботою, пов'язує працівників з єдиним роботодавцем, обмежена негнучкою візовою квотою, відкрита для громадян багатьох країн і дозволяє занадто часто зловживати працівниками під час процесу найму, оскільки спирається на приватних мексиканських рекрутерів, які не регулюються належним чином жодним урядом.

Модель угоди між Мексикою та Сполученими Штатами базується на кращих рисах минулих та теперішніх угод і має багато складових. По-перше, це створення пріоритетної плати для працівників США, де роботодавці з США сплачують прозору та універсальну надбавку за найм мексиканських працівників, що гарантує, в інтересах роботодавців найняти спочатку американських працівників, а також мінімізувати бюрократію. Сума плати повинна збалансувати три основні цілі: вона повинна бути достатньо великою, щоб рішуче стримувати найм мексиканських працівників у разі наявності американських працівників, вона не повинна бути настільки високою, щоб зробити програму неспроможною, особливо для малого бізнесу і вона повинна забезпечувати достатній дохід, щоб істотно компенсувати витрати на впровадження. По-друге, це захисна угода, яка запобігатиме раптовому припливу працівників, зберігаючи чутливість до змін умов. Кількість віз, доступних за цією угодою щороку, буде обмежена. По-третє, це гарантія для мексиканців про те, що вони можуть залишити роботодавців та це не буде загрожувати їх статусу легальних робітників у Сполучених Штатах. Наступне – це сертифікація мексиканських рекрутерів для регулювання міжнародного підбору персоналу. Сюди також повинні входити заходи щодо протидії контрабандистам, які порушують правила як на кордоні, так і в межах Мексики. Це передбачає створення спільно розробленого списку санкціонованих рекрутингових організацій, до яких можуть належати приватні фірми, трудові організації, інші неурядові організації, а також державні та місцеві державні установи. Та останній компонент – це обліковий

запис повернення або інтеграції кожного працівника, який створить сильні стимули для працівників повертатися до Мексики та дотримуватись візових правил під час роботи у Сполучених Штатах, що сприятиме їхній реінтеграції в Мексику. Невелика частина заробітку кожного окремого працівника буде виплачуватися на рахунок, який можна використати у повній мірі лише після повернення працівника до Мексики незабаром після закінчення його візи. Якщо натомість працівник залишається у Сполучених Штатах, законно чи незаконно, рахунок буде анульований та переданий Службі громадянства та імміграції США для покриття витрат, пов'язаних із зборами за візу або простроченням візи.

Модель двосторонньої угоди виправить деякі помилки з попередньої угоди між працівниками, мігрантами між Сполученими Штатами та Мексикою, відома як Мексиканська програма Bracero, яка закінчилася у 1964 р. [15]

Багато економістів, виступають за оподаткування імміграції, оскільки стягнення «ціни» може дати більш ефективний результат, ніж обмеження встановлених урядом обмежень або квот. Правильна імміграційна політика повинна принести найбільше користі усім учасникам за умови обмеження її сумісності з правами людини та стимулами. Відповідно до цих принципів ми виділяємо політику оподаткування імміграції.

Є варіант створення нової категорії віз, що перебачатиме оподаткування іммігрантів та буде доступний більшості іноземців з обмеженнями, що ґрунтуються на чинних критеріях неприйнятності щодо безпеки та здоров'я. Він передбачає наступне, заявники на отримання візи мають сплатити певний депозит, що дорівнює вартості переміщення. Депозити розміщуватимуться на рахунках візи, які матимуть два особливих правила, що передбачають дозвіл зняття коштів виключно власниками рахунків, які фізично перебувають у країні, і дозвіл лише на обмежене виведення коштів, залишок яких має бути не меншим ніж початковий депозит, за винятком здачі візи. Тоді іммігранти, яким не вдасться покращити свій рівень доходу у новій

країні та перебуватимуть у бідності, замість соціального забезпечення матимуть право бути відправленими додому за рахунок пожертвування своїми депозитами та скасуванням візи.

Така вимога щодо внесення депозиту одразу скоротить кількість охочих, які не мають значних коштів для імміграції. Але у той же час не створить стимул для нелегальної імміграції, оскільки депозит у більшості випадках буде меншим за фінансову вартість незаконного в'їзду та відшкодується у країні проживання іммігранта у разі його повернення. Таким чином, можна очікувати, що така віза практично усуне нелегальну імміграцію, оскільки практично всі іноземці, які прагнуть в'їхати до більш розвинених країн з більшим середнім рівнем доходу, мали б бажання офіційно приїхати за допомогою візи, а не незаконно. Більш того, покарання за нелегальну імміграцію було б менш суворим і, отже, легшим для реалізації. Для нелегальних іммігрантів, які будуть виявлені на території країни, буде доцільно оштрафувати та оформити візи. А роботодавці, які працевлаштовують нелегальних іммігрантів, замість цього найматимуть іммігрантів з такими візами.

Також, потрапивши в нову країну, іммігранти з «податковими» візами мали б такі ж обмеження, як і громадяни країни. Вони б могли працювати, отримувати водійські права та бути учасниками економіки та суспільства, а також користуватися захистом своїх прав урядом. Але у той же час матимуть обмеження щодо офіційної участі у громадському житті шляхом голосування чи іншої політичної діяльності.

Найголовніше, що до «податкових» іммігрантів будуть додаватись два спеціальні податки та збори на додаток до їх поточних податків, оскільки країні-реципієнту також потрібно отримувати користь:

- 20 відсотків їх заробітної плати буде утримано з кожної зарплати та надіслано уряду як податок.
- ще 20 відсотків їх заробітної плати буде утримано та внесено на їх візові рахунки.

Рахунки віз заохочуватимуть іммігрантів підтримувати зв'язки зі своїми країнами та/або врешті-решт повернутися туди з капіталом для інвестування. Кошти на рахунку сприятимуть міжнародному розвитку та стимулюватимуть іммігрантів до законного повернення додому. Іммігранти за «податковими» візами також сплачуватимуть всі інші податки, як це роблять громадяни, а дохід після утримання слугуватиме базою податку на прибуток. Однак вони не матимуть права на повернення податкових кредитів. Як і багато нелегальних іммігрантів сьогодні, вони сплачуватимуть податки на заробітну плату соціального страхування, не маючи права на пільги. [46]

Наступним покращенням для імміграційної політики країн було б введення система E-Verify, що була започаткована у США, за допомогою якої онлайн інструменти дозволяють роботодавцям підтвердити правовий статус та відповідність потенційних працівників іноземного походження. E-Verify спочатку була створена в 1996 році як Базова пілотна програма для запобігання незаконному працевлаштуванню в США працівників без документів та інших людей, які порушили імміграційне законодавство. У серпні 2007 року DHS почало вимагати від усіх федеральних підрядників та постачальників використовувати E-Verify. Програма в Інтернеті безкоштовна і підтримується урядом Сполучених Штатів. [23]

E-Verify тісно пов'язаний з формою I-9, але участь у E-Verify є добровільною для більшості роботодавців. Після прийняття працівника, він та роботодавець заповнюють форму I-9. Після того, як працівник приступає до праці, роботодавець вводить інформацію з форми I-9 до E-Verify. Потім E-Verify порівнює цю інформацію з мільйонами державних записів і повертає результат. [42]

Таким чином усі країни світу, зокрема країни ЄС та Китай, які ми розглядали більш детально, можуть запровадити такий вид відслідковування іммігрантів, створивши єдину систему. Завдяки чому буде набагато легше перевіряти інформацію щодо людини, яку роботодавець приймає до себе на

роботу, позбавитись від значної частки паперових документів та дозволів, а також збирати статистичну інформацію про легальних мігрантів з одного джерела. Наймані працівники у свою чергу не будуть так часто стикатися з фейковими пропозиціями заробітку, оскільки, якщо роботодавець є у системі, то він реальний та забезпечить офіційною роботою. А у сучасних реаліях заповнення форми в інтернеті не потребує додаткових знань.

Отже, існує для покращення регуляторної політики імміграції як для країн-реципієнтів, так і для країн-донорів є багато напрямів та варіантів. Країни не завжди потребують певних нових рішень щодо регулювання імміграційної політики, таким чином можна впроваджувати певні корективи в існуючі норми, які ми могли побачити вище. Таким чином було запропоновано чотири напрями для посилення регулювання міграційних процесів країнами-реципієнтами. Для точного висновку щодо ефективності розглянутих напрямів слід провести аналіз можливих результатів їх введення для учасників всіх сторін.

3.2. Прогнозна оцінка наслідків запровадження запропонованих заходів для підвищення ефективності регулювання міграційної політики з боку країн-реципієнтів

Для оцінки введення автоматичного регулювання віз H-1B та обмежень щодо зелених карт на основі зайнятості нам слід проаналізувати ринок праці США.

Кількість робочих місць у категорії професійних та технічних послуг, яку ми розглядаємо як найбільш чисельну по кількості працівників, збільшилася більш ніж удвічі з часу, коли Конгрес встановив обмеження щодо віз, з 4,57 млн у 1990 р. до 9,37 млн у 2020 р. Якби кількість зелених карток зайнятості збільшувалась паралельно з ростом робочих місць, то у 2018 році було б доступно 287 027 карток (Рис. 3.1).

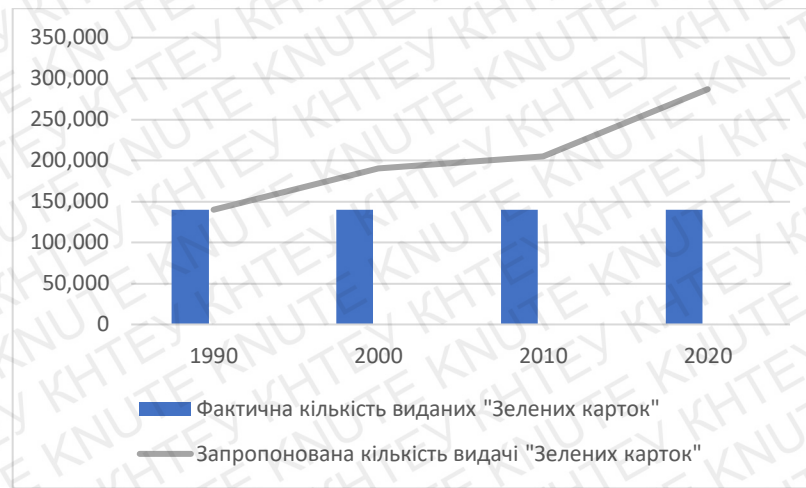

Рисунок 3.1. Фактична та запропонована кількість виданих «Зелених карток» на основі зайнятості. [43]

Хорошим показником попиту на візи Н-1В були б підкатегорії проектування комп'ютерних систем та архітектурно-інженерних послуг. У сукупності зайнятість у цих двох категоріях зросла на 165 відсотків після встановлення звичайного обмеження Н-1В-з 1,36 мільйонів у 1990 році до 3,73 мільйонів у 2020-му. Якби кількість віз Н-1В було скориговано так, щоб вона відповідала найважливішим підкатегоріям зайнятості, кількість звичайних віз Н-1В, доступних у 2018 році, склала б 174 220, плюс додаткові 20 000 віз, відведених для аспірантів іноземного походження з американських установ, загалом 194 220 (Рис. 3.2).

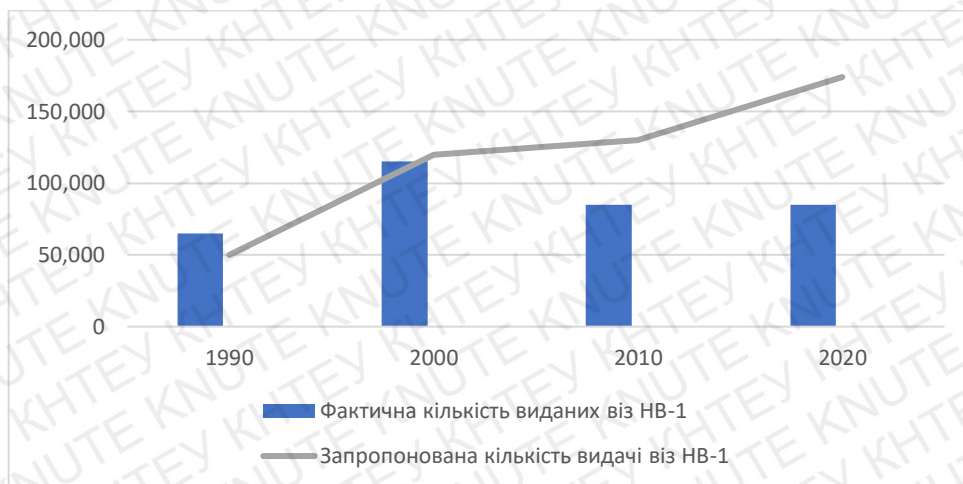

Рисунок 3.2. Фактична та запропонована кількість виданих віз Н-1В. [25]

Відповідно регулюванню цих базових показників, зелені картки на основі зайнятості та візи Н-1В можна щорічно коригувати відповідно до змін

у зайнятості відповідної підкатегорії ринку праці. Якби кількість робочих місць у цьому секторі збільшилася на 3 відсотки порівняно з минулим роком, кількість віз було б скориговано на таку ж частку. Таким чином даний напрям регулювання імміграційної політики США має сенс на існування.

Трудова міграція між Сполученими Штатами та Мексикою має довгу історію з істотними спільними економічними вигодами. Мексиканські робітники, як правило, спеціалізуються на різних, доповнюючих ролях та завданнях, ніж аналогічно кваліфіковані американські робітники. Хоча в короткостроковій перспективі може виникнути певна конкуренція, ця динаміка підвищила продуктивність працівників США та створила нові та кращі робочі місця для американських працівників. Мобільність робочої сили також приносить користь Мексиці – підвищення заробітної плати, продуктивності праці та поліпшення житла та освіти дітей працівників. [15]

Незважаючи на ці переваги як для Сполучених Штатів, так і для Мексики, Конгрес припинив останнє двостороннє співробітництво з питань трудової міграції у 1964 р. Однак мігранти продовжували незаконно в'їжджати до США з метою працевлаштування. Незаконний потік трудових мігрантів через кордон зменшив економічну вигоду від такого переміщення та збільшив стурбованість щодо безпеки та інтеграції, зменшивши загалом суспільну підтримку міграції. Лише дотримуючись легальних шляхів трудової міграції у поєднанні з жорстким примусовим виконанням, США можуть зменшити кількість незаконно прибулих людей.

З мілітаризацією кордону та масовими депортаціями країни переживають епоху, коли політичний дискурс щодо імміграції страждає від страху та дезінформації, піднімаючи політику, що є символом одностороннього устрою. Через економічні та демографічні зміни, а також збільшення видачі сезонних віз Н-2 кількість нових прибулих із Мексики скоротилась. Проте, незважаючи на те, що легальні потоки залишаються на низькому рівні, нелегальні потоки залишатимуться значними ще довго, враховуючи величезну мексиканську діаспору. Впровадження двосторонньої

угоди створить полегшення міграційного тиску з Мексики та надасть можливість для посилення американсько-мексиканської співпраці шляхом створення угоди для зменшення нелегальної міграції, вирішення проблем, пов'язаних із жорстоким поводженням з працівниками, та задоволення американського попиту роботу. Американсько-мексиканська угода також може служити моделлю для двосторонніх угод з країнами Центральної Америки. Політики США мають унікальну можливість активно управляти тиском на ринок праці з обох сторін на благо всіх. Вже існуючі складові такої моделі між Сполученими Штатами та Мексикою передбачають шлях до цього.

Якщо оцінювати «податкові» візи, то доцільно розуміти, доходи до бюджету країн-реципієнтів були б відчутними. Опитування Gallup показало, що 150 мільйонів людей іммігрували б лише до США без будь-яких імміграційних обмежень. Таким чином, якщо мінімальна заробітна плата у США складає 1160 доларів на місяць, згідно податковим виплатам у країну надходитиме 12% від річної заробітної плати, що складатиме 1670 дол. США. У свою чергу, якщо навіть 100 з 150 мільйонів іммігрантів отримуватимуть 167 млрд дол. США мінімальну заробітну плату, то це призведе до додаткового доходу від податків на рік до бюджету. У довгостроковій перспективі інші методи оцінки в економічних моделях свідчать про те, що мільярд або більше іммігрантів потраплять під режим чистого відкритого кордону протягом дуже тривалого часу. Податкові надходження різко зростуть, оскільки прибуватиме більше іммігрантів.

Звісно такий метод оподаткування вплине на місцевих робітників через ринок праці та через вплив на державні фінанси. Іммігранти непропорційно пропонуватимуть недорого, низькокваліфіковану робочу силу і, ймовірно, зменшуватимуть неоплачувану заробітну плату для замінюваних працівників, одночасно підвищуючи вартість капіталу, нерухомості та додаткових робітників. Загальний рівень заробітної плати в економіці не зміниться в довгостроковій перспективі, але деякі працівники можуть зіткнутися з більшою конкуренцією заробітної плати.

У відповідь уряд може використати доходи від оподаткування для фінансування розширеного заробітку податку на прибуток, збільшення кредиту для дітей або зменшення податків для місцевих із нижчою кваліфікацією. Ці трансферти та зміни в податковій політиці можна було б контролювати за рахунок сотень мільярдів додаткових доходів.

Ще одне заперечення проти таких віз полягає в тому, що буде жорстке поводження з іноземцями, оскільки з них будуть стягуватись вищі податки та утримуватись велика частину їх доходів. Але більшість іноземців із країн, що розвиваються, могли б більш ніж удвічі збільшити свої доходи, іммігрувавши. Ті, хто не бачитимуть вигоди від візи, не подаватимуться, а ті кому це потрібно скористаються такою послугою. [46]

Для оцінки системи E-Verify розглянемо приклад США. До 2008 року практично жоден роботодавець у США не зареєструвався на E-Verify. Того року президент Дж. Буш видав розпорядження, яке вимагало від усіх федеральних підрядників використовувати E-Verify. У 2008 році та щороку після цього частка роботодавців, які користуються E-Verify, зросла приблизно на 1 відсотковий пункт. У 2018 році DHS зарахувала до E-Verify 821 771 роботодавця, що становить 13,5 відсотка всіх роботодавців у США. Це означає, що 86,5 відсотка роботодавців США відмовилися використовувати E-Verify у 2018 році. По всій країні сплеск запитів E-Verify не збігся зі значним скороченням кількості нелегальних працівників. З 2007 по 2018 рік кількість нелегальних працівників коливалася близько 8 мільйонів, у той час коли кількість запитів E-Verify зросла в 10 разів. Звісно у такої системи є переваги та недоліки. Відповідно до статистичних даних, позитивно можна сприймати той факт, що сплеск запитів E-Verify не збігся зі значним скороченням кількості нелегальних працівників. З 2008 по 2020 рік кількість запитів E-Verify перевищила кількість нелегальних працівників на 2 мільйони. Також плюс цієї системи – це те, що вона електронна та автоматична, для того, щоб відіслати заповнену форму достатньо декількох хвилин, але з цього випливає мінус, оскільки такий автоматизм робить помилки, через які уряди більшості

штатів вважають недоцільним використання системи. Хоча 98,41% працівників автоматично підтверджуються як такі, яким дозволено працювати, миттєво або протягом 24 годин, не вимагаючи жодних дій працівника або роботодавця, то 1,59 відсотка працівників отримують невідповідності, але у більшості випадках такий висновок є не вірним. Та на сьогодні завдяки помилковим не підтвердженням E-Verify завдав шкоди майже трьом мільйонам юридичних працівників і не припинив нелегальну роботу. Деякі уряди обґрунтовують відмову використання системи, оскільки вважають, що вона обмежує право індивідуумів на свободу пересування. Таким чином, ідея створення такої системи може бути доцільною у випадку введення системи у всіх штатах, землях, округах тощо, максимальної конфіденційності з боку роботодавців та працівників, а також мінімізації помилкових висновків та швидкого виявлення помилок.

Проаналізувавши чотири напрямки для покращення імміграційної політики країнами-реципієнтами, можна побачити, що не завжди введені дії будуть задовольняти умови усіх учасників імміграції та кожен має свою думку щодо тих чи інших нововведень. Деякі з напрямів за попередньою оцінкою є більш ефективними, інші потребують доопрацювання, оскільки уряд кожної країни має свої переваги та недоліки як залучення іммігрантів, так і проведення певних покращень для її регулювання або обмеження взагалі.

Висновки до розділу 3. Згідно даному розділу, можна зробити висновок, що реформи імміграційної системи мають індивідуальність, не можуть бути єдиними для всіх, оскільки кожна країна має свої ідеї та принципи регулювання міграційних процесів. Підвищити ефективність регулювання імміграції, безперечно, можливо про що свідчить аналіз запропонованих напрямків покращення, але для цього потрібно пройти довгий шлях, тому що потрібно вводити зміни вже в існуючу політику. Насправді, у цьому і є основна складність, оскільки більшість країн мають сформовані норми регулювання, але не всі вони є актуальними та довготерміновими.

Щодо загальних пропозицій, як от оподаткування імміграції або поширення системи E-Verify, то це має стосуватися більшості країн, оскільки чим більшу кількість працівників та роботодавців буде нараховувати система, тим легше буде проводити аналіз ефективності політики, надавати статистичну оцінку імміграції, звісно кожна країна матиме змогу ввести індивідуальні правки, але той факт, що система буде єдиною значною мірою полегшить майбутні невизначеності, особливо у сучасних реаліях, коли це актуально. Більш індивідуальні пропозиції, як наприклад щодо збільшення кількості виданих віз та «зелених карток» у США або двосторонніх відносин з Мексикою, також можуть відігравати роль у формуванні загальної політики країн-реципієнтів, оскільки проблема нелегальної імміграції існує у кожній країні.

Загалом, на сьогодні покращення потрібні та вище згадані ідеї можуть вплинути на імміграційну політику позитивно, потрібен лише час для їх введення та отримання результатів.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У даній роботі було розглянуто регуляторну політику країн-реципієнтів щодо іммігрантів. Під час виконання дослідження були виконані наступні завдання:

- досліджено теоретичні аспекти управління міграцією та регуляторної політики. Було висвітлено чотири стовпи управління міграцією та розглянуто процес встановлення даного управління, зокрема особливості трактування даних понять. А також сучасна роль певних впроваджень для регулювання міграційних процесів.
- проаналізовано сучасний стан міграційних процесів. Особлива увага була приділена трудовій міграції, оскільки саме вона впливає на економічний розвиток країн перебування та є найбільш відслідковуваною. Були визначені переваги імміграції для приймаючих країн, основними з яких є економічне зростання, підвищення конкурентності на ринках робочої сили, покращення демографії та недоліки: старіння населення та майбутній тиск на пенсійну систему. Увага також приділялась країнам-реципієнтам та донорам мігрантів, включаючи основні напрямки біженців та середній вік осіб.
- розглянуто діючі норми та принципи регуляторної політики впливу зовнішнього середовища на міграційну політику щодо регулювання іммігрантів. Для регулювання міграційних процесів та встановлення спільної політики створена Глобальна комісія з питань міграції, що є одним з основних каналів створення документів, що носять рекомендаційний характер щодо побудови змісту та напрямки міграційної політики.
- досліджено ефективність регуляторної політики країн-реципієнтів. Основою формування ефективної міграційної політики держави є аналіз міграційної активності населення. Він був проведений по відношенню до ЄС, США та Китаю, відповідно було виявлено, що країни проводять досить ефективну політику з регулювання іммігрантів та запобіганню

нелегальній міграції, для повного впровадження якої потребувався певний проміжок часу, щоб норми та правила були повністю введені у дію.

- висвітлено пріоритетні напрями посилення регулювання міграційних процесів країнами-реципієнтами. Оскільки країни не у повному обсязі реагують на зміни у міграційних процесах, було запропоновано декілька напрямів для покращення умов як для іммігрантів, так і для практичнішого захисту від нелегальних іммігрантів, серед яких введення автоматичного регулювання віз Н-1В та обмежень щодо «зелених карток», політика спільних кордонів, оподаткування імміграції та поширення системи E-Verify.
- визначено наслідки запровадження запропонованих заходів для підвищення ефективності регулювання міграційної політики з боку країн-реципієнтів. Країни, для яких були розроблені напрямки покращення імміграційного регулювання можуть використати їх зараз і це матиме певну ефективність та позитивний результат, проте у довгостроковій перспективі їх слід розвивати.

Отже, хоча імміграція, ймовірно, триватиме до тих пір, поки триватиме певний рівень зростання в країнах-реципієнтах, справжнє питання полягає в тому, як правильно регулювати напрямки та потік осіб. Це зрештою залежатиме від політичної стабільності, економічної політики та супутніх структурних зрушень у динаміці ринку праці як у країнах походження, так і в країнах призначення. Оскільки значна кількість розвинених країн стикається з безпрецедентною кризою як наслідком масового прибуття шукачів притулку та несанкціонованих мігрантів. У цьому контексті міграція часто представляється наслідком війни, бідності, зростання населення та зміни клімату. Тому політика регулювання імміграції відіграла та буде відігравати основну роль для максимізації переваг та мінімізації недоліків міграційних процесів до приймаючих країн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про імміграцію» від 18.07.2020 р. № 2491-14 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2491-14#Text>
2. Блюк Н. В. ПРО МІГРАЦІЙНУ ПОЛІТИКУ В УКРАЇНІ [Електронний ресурс] / Н. В. Блюк. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journalpaper/2017/aug/5788/vnulpurn20168455.pdf>
3. Длугопольська Т. І. МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА: ВІД ТЕОРІЙ ДО ІМПЛЕМЕНТАЦІЙ / Тетяна Ігорівна Длугопольська. // International Relations. Economics. Country Studies. Tourism (IRECST). – 2020.
4. Лошенко, О. В. Регулювання міжнародної трудової міграції [Текст] [Текст] : автореферат дис...канд. екон. наук / Лошенко О. В. ; 08.00.02 - світове госп-во і міжнар. екон. відносини. – Київ : КНТЕУ, 2017. – 24 с.
5. Малиновська, О. А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії : монографія / О.А. Малиновська. – К. : НІСД, 2018. – 472 с.
6. Марценко, Н. Сучасний стан та тенденції освітньої міграції [Текст] / Н. Марценко // Актуальні проблеми правознавства. – Тернопіль : ТНЕУ, 2020. – № 4. – С. 55-60.
7. Ніколаєць, К. Трудова міграція до країн Європейського Союзу: фактори та наслідки [Текст] / К. Ніколаєць // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – Київ, 2018. – № 5(100). – С. 101-115. – (Економічні науки).
8. Пальчук О. І. Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили / О. І. Пальчук, Т. І. Вітюк. // Економіка інноваційної діяльності підприємств. – 2015.
9. Садова У. Я. МІГРАЦІЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ ПРАЦІ УКРАЇНИ: МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ [Електронний ресурс] / У. Я. Садова. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://ird.gov.ua/irdp/p20190006.pdf>
10. Anderson S. Illegal Immigration In America Has Continued To Decline [Електронний ресурс] / Stuart Anderson. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.forbes.com/sites/stuartanderson/2021/03/10/illegal-immigration-in-america-has-continued-to-decline/?sh=686780974e14>

11. Batalova J. Frequently Requested Statistics on Immigrants and Immigration in the United States [Электронный ресурс] / J. Batalova, M. Hanna, C. Levesque. – 2021. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.migrationpolicy.org/article/frequently-requested-statistics-immigrants-and-immigration-united-states-2020#immigrants-labor-force>
12. Bjerre L. Conceptualizing and Measuring Immigration Policies: A Comparative Perspective / Liv Bjerre, Marc Helbling, Friederike Roemer, Malisa Zobel. // International Migration Review. – 2015. – №49. – С. 555–600.
13. Cai Y. Statistics of International students in China 2011-2018 / Yuzhuo Cai. // Ministry of Education of the People’s Republic of China.
14. Chiu C. China Immigration Policy More Relaxed To Attract Overseas Talents [Электронный ресурс] / Christine Chiu. – 2019. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.china-admissions.com/blog/china-immigration-policy-2019/>
15. Clemens M. Shared Border, Shared Future: A U.S.-Mexican Bilateral Worker Agreement [Электронный ресурс] / Michael Clemens. – 2020. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.cato.org/publications/publications/chapter-3-shared-border-shared-future-us-mexican-bilateral-worker#components-us-mexican-bwa>
16. COMPILATION OF AVAILABLE DATA AND INFORMATION [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: https://www.iom.int/sites/default/files/situation_reports/file/Mixed-Flows-Mediterranean-and-Beyond-Compilation-Overview-2015.pdf
17. Czaika M. Evaluating migration policy effectiveness [Электронный ресурс] / Czaika M., de Haas H. // Routledge Handbook of Immigration and Refugee Studies. 2016. – Режим доступа до ресурсу: https://pure.uva.nl/ws/files/42448362/2015_czaika_and_de_haas_evaluating_migration_policy_effectiveness.pdf
18. de Haas H. Compiling and coding migration policies: Insights from the DEMIG POLICY database / H. de Haas, K. Natter, S. Vezzoli. – 2014.
19. Defining and Measuring Circular Migration [Электронный ресурс]. – 2016. – Режим доступа до ресурсу: https://www.unecsc.org/fileadmin/DAM/stats/documents/ece/ces/bur/2016/October/18Add1-CircularMigration_for_Bureau_final.pdf
20. Diversity Visa Program Statistics [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://travel.state.gov/content/travel/en/us-visas/immigrate/diversity-visa-program-entry/diversity-visa-program-statistics.html>
21. EU Blue Cards by type of decision, occupation and citizenship [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_resbcl

22. EU Migrant return policy – cooperation with third countries on readmission [Электронный ресурс]. – 2020. – Режим доступа до ресурсу: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/AP20_07/AP_Migrant_return_policy_EN.pdf
23. E-Verify [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://en.wikipedia.org/wiki/E-Verify>
24. GONZALEZ-BARRERA A. Before COVID-19, more Mexicans came to the U.S. than left for Mexico for the first time in years [Электронный ресурс] / Ana GONZALEZ-BARRERA. – 2021. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2021/07/09/before-covid-19-more-mexicans-came-to-the-u-s-than-left-for-mexico-for-the-first-time-in-years/>
25. Griswold D. Automatic Adjustment of the H-1B Visas and Employment- Based Green Cards Caps [Электронный ресурс] / Daniel Griswold. – 2020. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.cato.org/publications/publications/chapter-1-automatic-adjustment-h-1b-visas-employment-based-green-cards#introduction>
26. Hernes V. Cross-national convergence in times of crisis? Integration policies before, during and after the refugee crisis / V. Hernes. // West European Politics. – 2018. – №41. – С. 1305–1329.
27. How the United States Immigration System Works [Электронный ресурс] // American Immigration Council – Режим доступа до ресурсу: https://www.americanimmigrationcouncil.org/sites/default/files/research/how_the_united_states_immigration_system_works_0.pdf
28. Immigration and Citizenship [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.usa.gov/immigration-and-citizenship>
29. IMMIGRATION POLICY [Электронный ресурс] // Fact Sheets on the European Union. – 2021. – Режим доступа до ресурсу: https://www.europarl.europa.eu/fut/pdfs/en/FTU_4.2.3.pdf
30. Immigration Update: Coronavirus [Электронный ресурс]. – 2021. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.fragomen.com/about/news/immigration-update-coronavirus>
31. Integration of Immigrants in Host Countries. What We Know and What Works. // Revue d'économie du développement. – 2017. – №25. – С. 105–134.
32. International migrant stock: maps, 2019. URL: <https://www.un.org/en>
33. International Migration [Электронный ресурс] // United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division. – 2020. – Режим доступа до ресурсу: <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/International%20Migration%202020%20Highlights.pdf>

34. International Migration [Электронный ресурс] // United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division. – 2019. – Режим доступа до ресурсу: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/InternationalMigration2019_Report.pdf
35. International Migration Policies [Электронный ресурс]. – 2017. – Режим доступа до ресурсу: https://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/policy/international_migration_policies_data_booklet.pdf
36. Islam T. Illegal Immigrant Policy in China: Comparative Study with Australia and Canada / T. Islam, G. Liu. // Beijing Law Review. – 2020. – №11.
37. MIGRANT INTEGRATION POLICY INDEX 2020 [Электронный ресурс]. – 2020. – Режим доступа до ресурсу: https://www.mipex.eu/sites/default/files/downloads/pdf/MIPEX_results_infograph.pdf
38. Migrant returns and readmission to third countries probed by EU Auditors [Электронный ресурс]. – 2020. – Режим доступа до ресурсу: <https://reliefweb.int/report/world/migrant-returns-and-readmission-third-countries-probed-eu-auditors>
39. Migration and migrant population statistics [Электронный ресурс]. – 2021. – Режим доступа до ресурсу: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics
40. MIGRATION GOVERNANCE INDICATORS [Электронный ресурс] // International Organization for Migration (IOM). – 2019. – Режим доступа до ресурсу: <https://publications.iom.int/system/files/pdf/mgi-a-global-perspective.pdf>
41. Number of migrant workers in China from 2010 to 2020 [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.statista.com/statistics/234578/share-of-migrant-workers-in-china-by-age/#:~:text=In%202020%2C%20there%20were%20approximately,worked%20in%20regions%20far%20away>
42. Orrenius P. Who Signs up for E-Verify? Insights from DHS Enrollment Records [Электронный ресурс] / P. Orrenius, M. Zavodny, S. Greer. – 2020. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.dallasfed.org/-/media/documents/research/papers/2020/wp2002.pdf>
43. Professional, Scientific, and Technical Services [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.bls.gov/iag/tgs/iag54.htm#workforce>
44. QUICK IMMIGRATION STATISTICS: UNITED STATES [Электронный ресурс] // American Community Survey. – 2019. – Режим доступа до ресурсу: https://www.ilctr.org/quick-us-immigration-statistics/?gclid=CjwKCAjw1JeJBhB9EiwAV612ywPhk_F0UtyqgAyk8CLTLIzp2WBW7E1gINB8WbaLbQWS8B1ansGoohoC29gQAvD_BwE

45. Reshaping Attention and Inclusion Strategies for Distinctively vulnerable people among the forcibly displaced [Электронный ресурс]. – 2019. – Режим доступа до ресурсу: https://raisd-h2020.eu/media/RAISD-D3.2-Work-methodology_Guidelines.pdf
46. Smith N. Don't Restrict Immigration, Tax It [Электронный ресурс] / Nathan Smith. – 2020. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.cato.org/publications/publications/chapter-10-dont-restrict-immigration-tax-it#dont-restrict-immigration-tax-it>
47. The HB-1 Visa Program: A Primer on the Program and Its Impact on Jobs, Wages and the Economy [Электронный ресурс] // American Immigration Council. – 2021. – Режим доступа до ресурсу: https://www.americanimmigrationcouncil.org/sites/default/files/research/the_h1b_visa_program_a_primer_on_the_program_and_its_impact_on_jobs_wages_and_the_economy_0.pdf
48. Unauthorized Immigrants in the United States [Электронный ресурс] / R.CAPPS, J. GELATT, A. G. RUIZ SOTO, J. VAN HOOK. – 2020. – Режим доступа до ресурсу: https://www.migrationpolicy.org/sites/default/files/publications/mpi-unauthorized-immigrants-stablenumbers-changingorigins_final.pdf
49. United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2020d). World Population Policies 2019. (ST/ESA/SER.A/442). – Режим доступа до ресурсу: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/WPP2019_Highlights.pdf
50. United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) (2020). Global trends: Forced displacement 2019. Geneva: Switzerland. – Режим доступа до ресурсу: www.unhcr.org/globaltrends2019/
51. Wickramasekara P. Circular Migration: A Triple Win or a Dead End [Электронный ресурс] / Piyasiri Wickramasekara – Режим доступа до ресурсу: <http://www.migration4development.org/sites/m4d.emakina-eu.net/files/no15-mar11-circular-migration-a-triple-win-or-a-dead-end.pdf>
52. WORLD MIGRATION REPORT 2020 [Электронный ресурс] // International Organization for Migration. – 2019. – Режим доступа до ресурсу: https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2020.pdf
53. World Migration Report. Managing Labour Mobility in the Evolving Global Economy / IOM. – Geneva, 2018.

ДОДАТКИ

Додаток А.1.2.

Кількість мігрантів у світі протягом 1970-2020 рр.

Рік	Кількість мігрантів, осіб	Мігранти до загальної кількості населення, %	Темпи росту мігрантів, %
1970	84 460 125	2,3	-
1975	90 368 010	2,2	+6,99
1980	101 983 149	2,3	+12,85
1985	113 206 691	2,3	+11,01
1990	153 011 473	2,9	+35,16
1995	161 316 895	2,8	+5,43
2000	173 588 441	2,8	+7,61
2005	191 615 574	2,9	+10,38
2010	220 781 909	3,2	+15,22
2015	248 861 296	3,4	+12,72
2020	281 642 105	3,6	+13,17

Джерело: складено автором на основі [52]

Міжнародні міграційні стандарти

№	Рік	Документ	Короткий зміст
1.	1948 р.	Загальна декларація прав людини	Кожна людина має право на вільне пересування і вибір місця проживання в межах своєї держави, а також може залишити будь-яку країну, включаючи власну, і повернутися до своєї країни. Кожна людина має право шукати притулку від переслідувань у інших країнах і користуватися цим притулком.
2.	1950 р.	Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод	Врегулювання проблем з арештом або затриманням мігрантів, судовим захистом їх прав.
3.	1951 р.	Конвенція ООН про статус біженців	Застосування принципу невислання – заборона видворення чи примусового повернення іноземця до країни, де існує загроза його життю або свободі. Гарантування свободи віросповідання, права давати дітям релігійне виховання, право звертатися до суду, отримувати початкову освіту, державну допомогу тощо.
4.	1951 р.	Паризька угода про створення Європейського об'єднання вугілля та сталі	Гарантії свободи пересування робочої сили.
5.	1957 р.	Римські договори щодо утворення ЄС з атомної енергії та ЄЕС	Гарантії свободи пересування постійних, сезонних прикордонних робітників, а також осіб, що працюють не за наймом.
6.	1959 р.	Європейська угода про скасування віз для біженців	Відміна віз для біженців, що законно проживають на території однієї з країн-підписантів Угоди
7.	1965 р.	Конвенція ООН про заборону всіх форм расової дискримінації	Заборона дискримінації на основі раси, кольору шкіри, громадянського чи етнічного походження.

Продовження додатка

8.	1966 р.	Європейська соціальна хартія	Гарантування соціальних прав незалежно від раси, кольору шкіри, статі, релігії, політичних переконань, національного та соціального походження
9.	1966 р.	Міжнародний пакт про громадянські та політичні права	Заборона нерівноправності між громадянами та іноземцями, які проживають в тій чи іншій країні, за винятком деяких політичних прав (виборче право, державна служба). Положення проти рабської та примусової праці, безпідставних арештів чи затримань, на забезпечення доступу до правосуддя.
10.	1966 р.	Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права	Зобов'язання держави створювати для всіх її мешканців, незалежно від їхнього громадянства, належних умов праці та проживання, охорони здоров'я, реалізації культурних прав.
11.	1967 р.	Декларація про територіальний притулок	Право надавати притулок будь-якій особі, яка стає жертвою переслідувань за ознакою раси, віросповідання, громадянства, приналежності до певної соціальної групи або політичних переконань.
12.	1977 р.	Європейська конвенція про правовий статус працівників-мігрантів	Гарантування рівності прав власних громадян та іноземців, які є громадянами країн-підписантів Конвенції.
13.	1979 р.	Конвенція проти всіх форм дискримінації жінок	Захист прав жінок проти усіх форм дискримінації, особливо актуально за умов фемінізації міграційних процесів.
14.	1980 р.	Європейська угода про передачу відповідальності щодо біженців	Створення законних підстав для перебування біженців на території інших держав.

15.	1984 р.	Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність видів поведження або покарання	Забороляє висилання особи в країни, де їй можуть загрозувати тортури.
16.	1989 р.	Конвенція про права дитини	Гарантування того, що кожна дитина, яка перебуває на території, що підпадає під юрисдикцію тої чи іншої держави, має право на ім'я та громадянство. Захист права дитини на піклування обох батьків (особливо важливо, якщо один з батьків не має легального статусу в державі), на доступ до освіти незалежно від правового статусу
17.	1990 р.	Конвенція про захист прав усіх працівниківмігрантів та членів їх сімей	Гарантії мінімальних прав для всіх мігрантів. Зобов'язання держав-підписантів регулювати міграційні процеси та співпрацювати на міжнародній арені.
18.	1990 р.	Конвенція про застосування Шенгенської угоди	Послаблення прикордонного контролю. Заходи боротьби з неконтрольованою міграцією.
19.	1992 р.	Конвенція про участь іноземців у громадському житті на місцевому рівні	Гарантування участі іноземних громадян у громадському житті на місцевому рівні.
20.	1992 р.	Договір про створення ЄС (Маастрихтська угода)	Міжурядове врегулювання політики у сфері притулку, правил перетину зовнішніх кордонів і контролю на них, імміграційної політики.
21.	1995 р.	Генеральна угода з торгівлі послугами СОТ	Визначаються загальні правила торгівлі послугами, у т.ч. основні принципи забезпечення пересування осіб для надання послуг за кордоном.
22.	1997 р.	Амстердамська угода	Створення спільної системи регулювання міграцій у ЄС.

23.	2000 р.	Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності	Запроваджує відповідальність за незаконний ввіз мігрантів, торгівлю людьми, а також міжнародну допомогу жертвам цих протиправних дій.
24.	2005 р.	Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми	Запровадження спеціальних процедур для виявлення жертв торгівлі людьми та надання їм допомоги. Введення кримінальної відповідальності за торгівлю людьми, а також сприяння відповідним діям.
25.	2005 р.	Політичний план щодо легальної імміграції	Зміна імміграційної політики ЄС із обмежувальної до відкритої та прагматичної.
26.	2008 р.	Європейський пакт про імміграцію та притулок	Політичні домовленості між країнами ЄС щодо регулювання міграційних процесів.
27.	2018 р.	Глобальний договір про безпечну, впорядковану та врегульовану міграцію	Зобов'язує держави забезпечити доступ до базових послуг для всіх мігрантів, незалежно від їхнього статусу, працювати над більш гуманним і конструктивним сприйняттям мігрантів і міграції.

Джерело: [17, с. 42]

Складові регуляторної політики міграції ЄС

Складова	Заходи
Регулярна імміграція:	ЄС має право встановлювати умови для в'їзду та законного проживання в державі-члені, у тому числі з метою возз'єднання сімей, для громадян третіх країн. Держави-члени залишають за собою право визначати обсяги прийому людей, які прибувають з третіх країн шукати роботу.
Інтеграція:	ЄС може надавати стимули та підтримувати заходи держав-членів для сприяння інтеграції громадян третіх країн, які проживають на законних підставах. Однак законодавство ЄС не передбачає гармонізації національного законодавства та нормативних актів.
Боротьба з нелегальною імміграцією:	від Європейського Союзу потрібно запобігати та скорочувати нелегальну імміграцію, зокрема шляхом застосування ефективної політики повернення, у спосіб, що відповідає основним правам.
Угоди про реадмісію:	Європейський Союз має право укласти угоди з третіми країнами про реадмісію в країну їх походження або походження громадян третіх країн, які не виконують або більше не виконують умови для в'їзду, перебування чи проживання в державі-члені.

Джерело: [35, с. 1]

Середня кількість неповернених нелегальних мігрантів 2014-2019

Країна походження	Громадяни третіх країн, які отримали наказ покинути країну	Громадяни третіх країн, які покинули країну після наказу	Неповернені нелегальні мігранти	Відсоток ефективності
Афганістан	29 544	3 924	25 620	13%
Сирія	26 992	1 793	25 199	7%
Марокко	33 097	9 810	23 287	30%
Пакистан	24 237	7 294	16 943	30%
Ірак	24 683	7 924	16 759	32%
Алжир	20 711	4 245	16 466	20%
Нігерія	12 849	3 216	9 633	25%
Туніс	11 908	2 814	9 094	24%
Індія	15 283	7 480	7 803	49%
Бангладеш	10 197	2 426	7 771	24%
Гвінея	7 551	291	7 220	4%
Всі країни походження	493 666	191 122	302 544	39%

Джерело: [40]